
Tisková konference ČNB k výsledkům jarního jednání o otázkách finanční stability

Zpráva o finanční stabilitě – jaro 2023

Karina Kubelková, členka bankovní rady ČNB

Libor Holub, ředitel sekce finanční stability ČNB

1. června 2023

Obsah prezentace

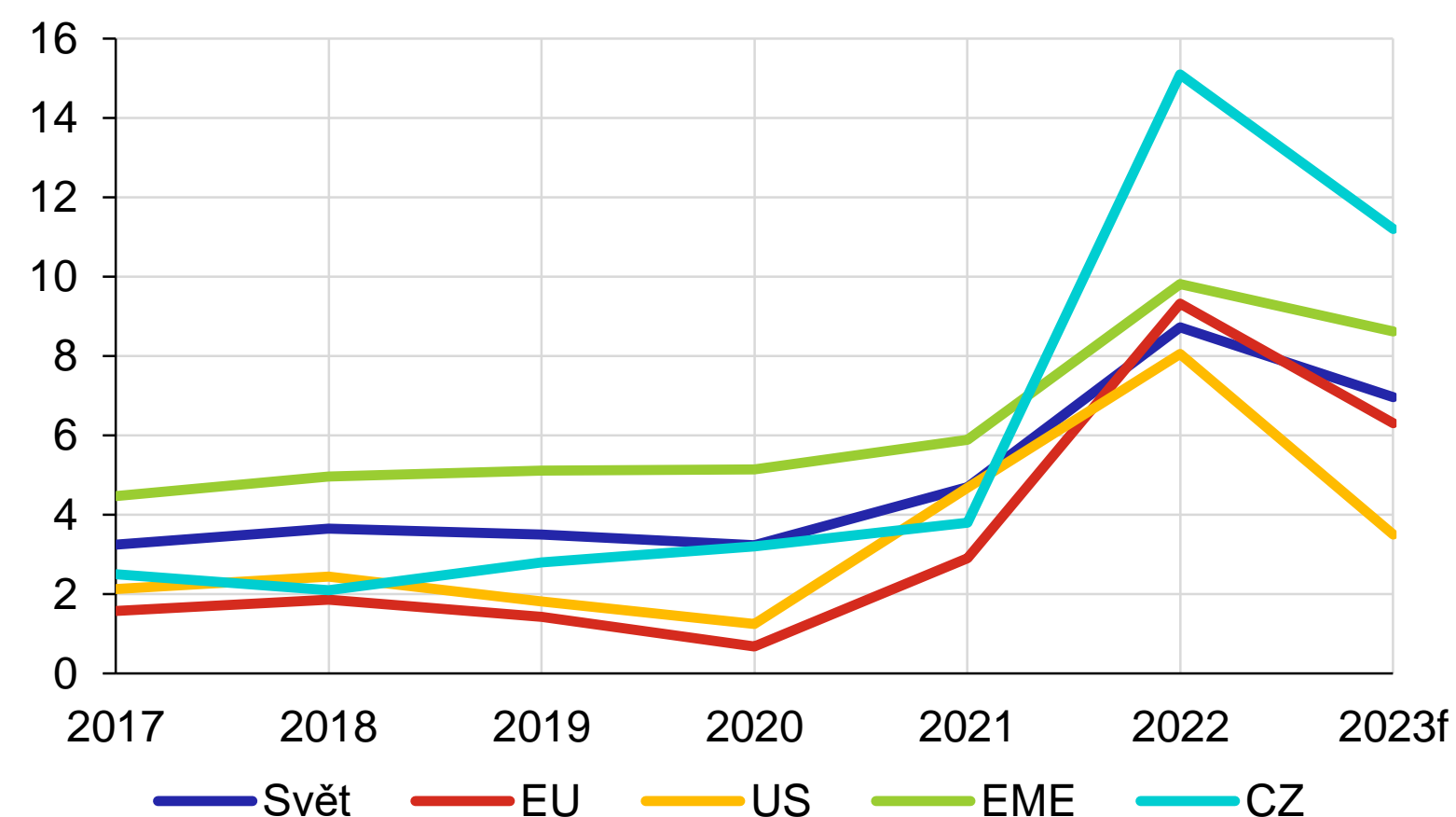
- 1. Souhrnné vyhodnocení rizik a přehled hlavních opatření ČNB**
2. Hodnocení vybraných rizik

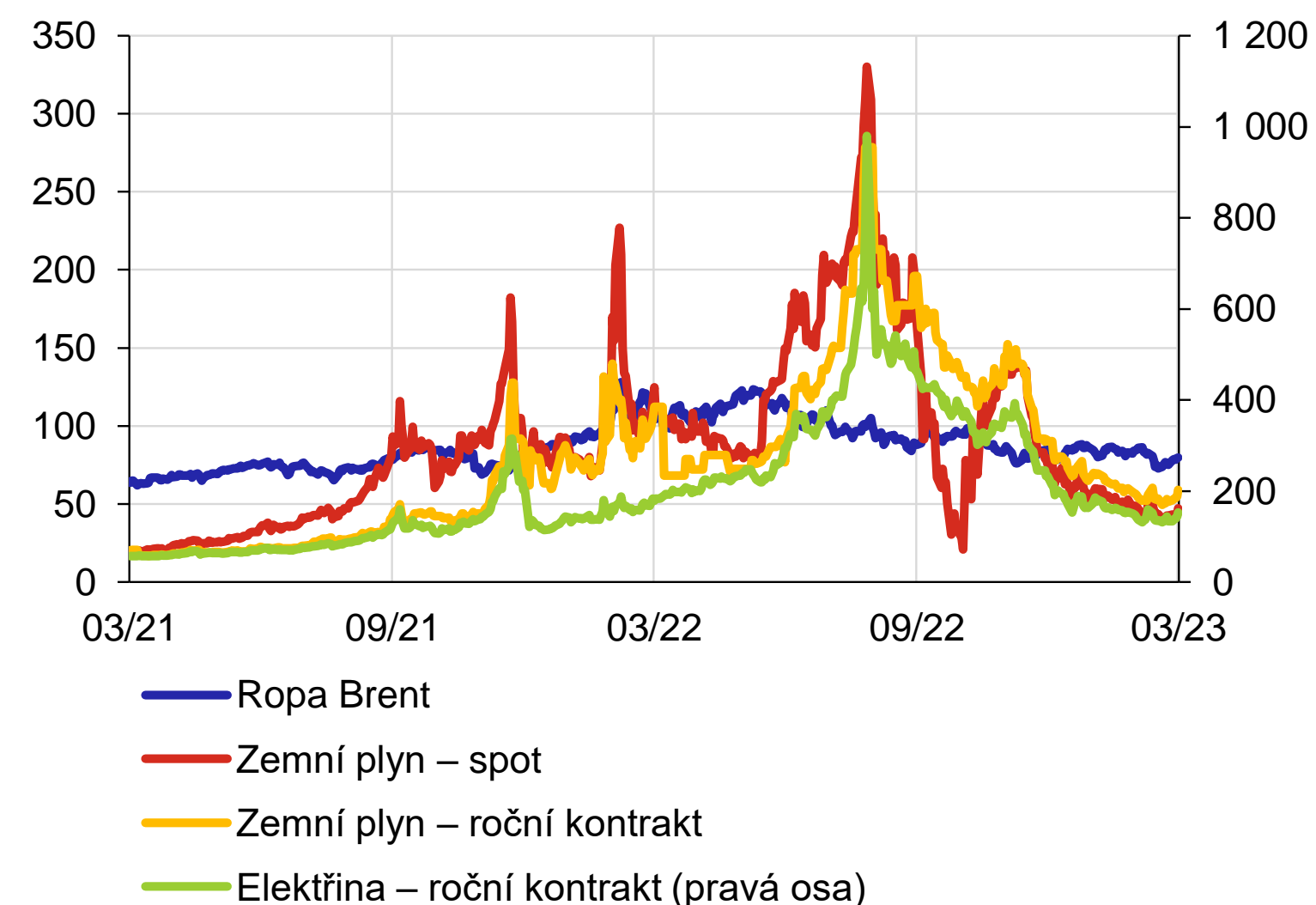
Ekonomické prostředí a souhrnné vyhodnocení rizik (1)

- Růst světové ekonomiky v prostředí vysoké inflace a zvyšujících se úrokových sazeb zpomalil:
 - Globální nabídkové inflační tlaky spojené zejména s nárůstem cen energií a potravin již oslabují.
 - Evropská ekonomika se postupně zotavuje, geopolitické nejistoty na ni však nadále působí nepříznivě.
 - Korekce cen aktiv na finančních trzích se neprohlubuje, ale v budoucnu ji nelze zcela vyloučit.

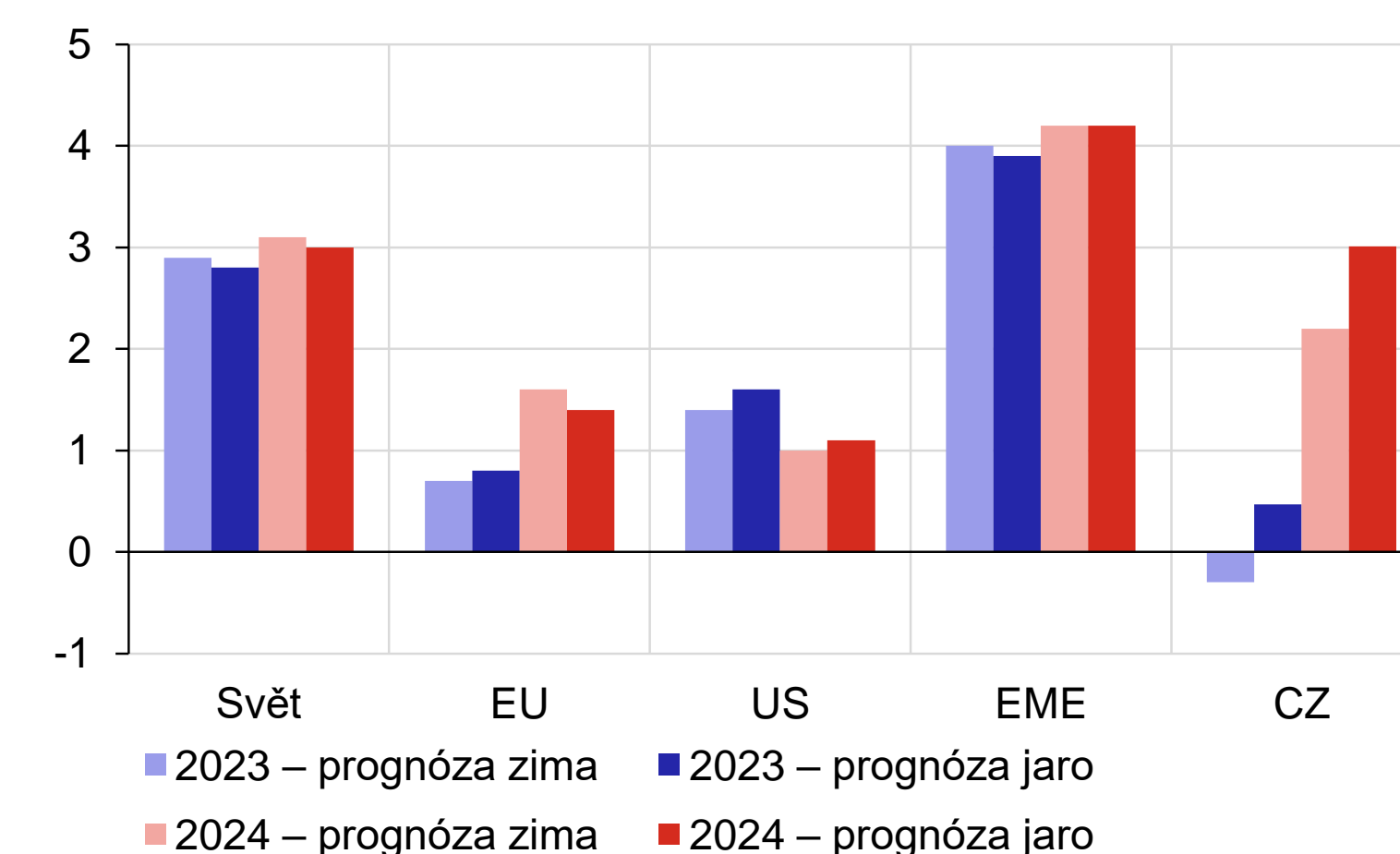
Vývoj míry inflace ve vybraných regionech
(roční míra inflace v %)

Vývoj cen vybraných komodit
(ropa v USD za barel; zemní plyn a elektřina v EUR za MWh)

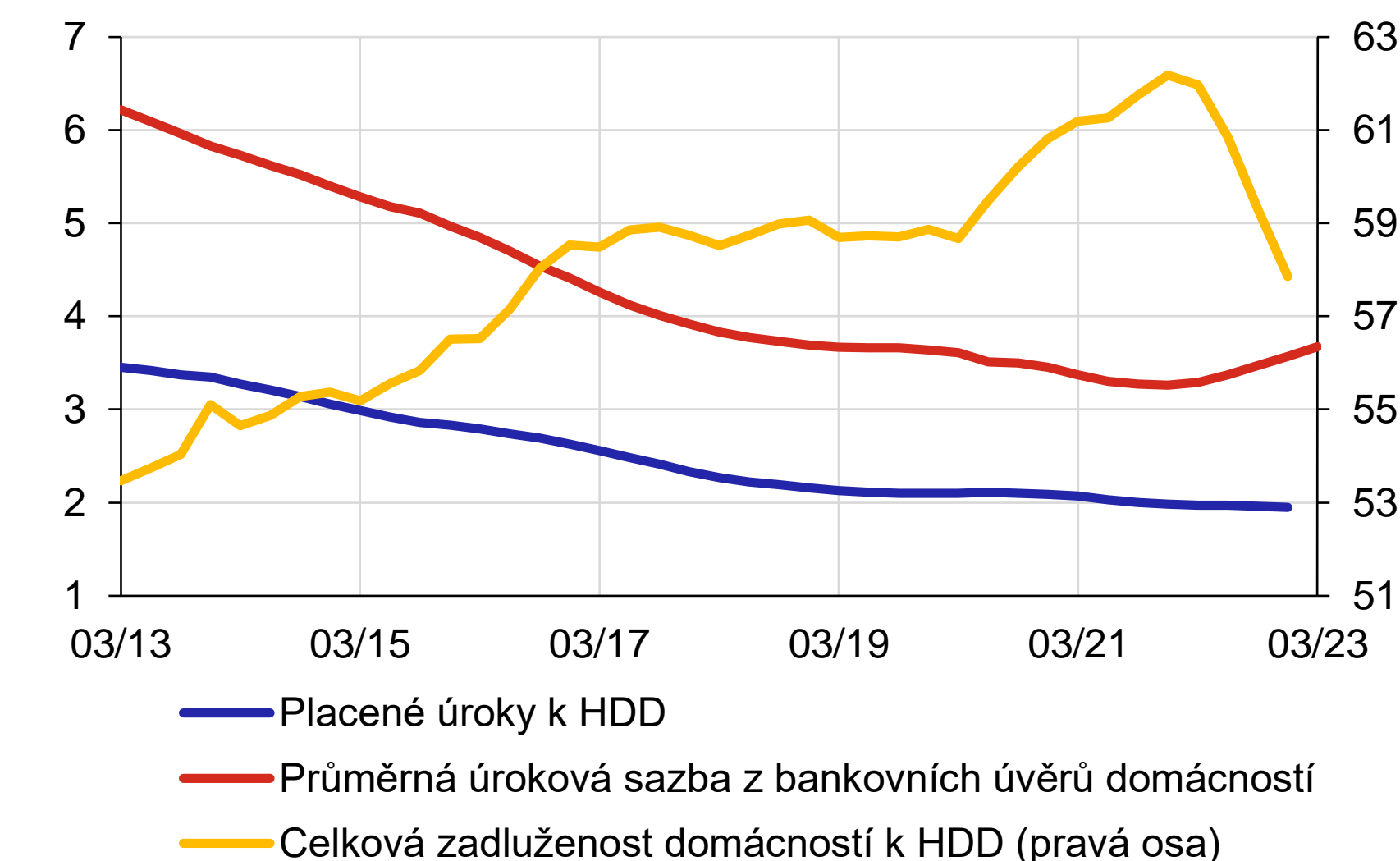
Prognóza ekonomického růstu ve vybraných regionech
(meziroční růst reálného HDP v %)

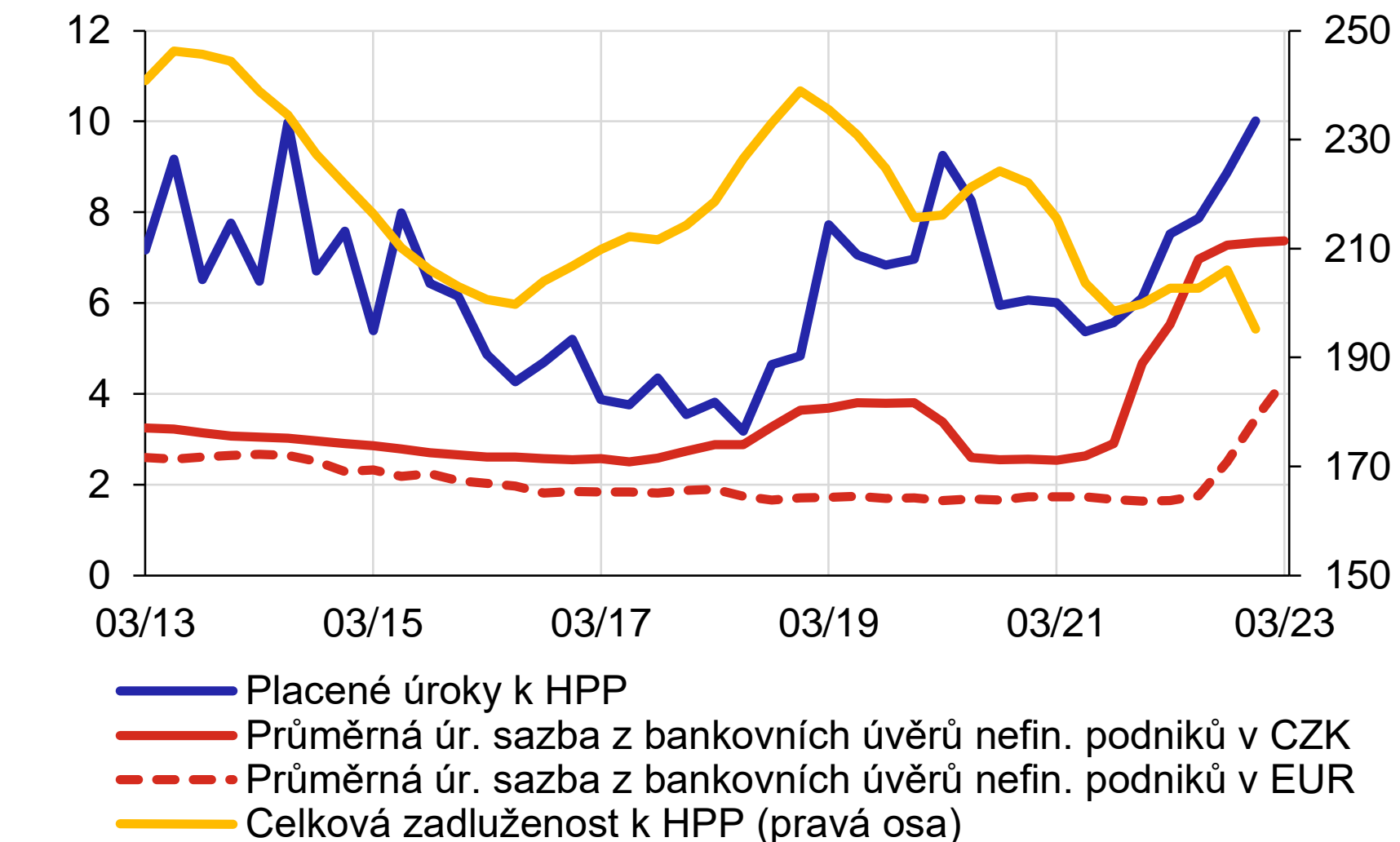
Ekonomické prostředí a souhrnné vyhodnocení rizik (2)

- Česká ekonomika na pozadí utlumeného hospodářského růstu, zvýšené inflace a zpřísněných finančních podmínek čelí rizikům pro ekonomickou aktivitu a cenovou i finanční stabilitu v sestupné fázi finančního cyklu:
 - Postupně rostly náklady na obsluhu dluhu nefinančních podniků i domácností...
 - ... což spolu s nárůstem cen vstupů podniků a životních nákladů domácností vytváří tlak na finanční zdraví těchto sektorů.
 - Dosud však nedošlo k významnému zvýšení úvěrového rizika a je pravděpodobné, že rizika budou postupně odeznívat při utlumené materializaci úvěrových ztrát.

Míra zadluženosti a úroky placené domácnostmi
(v %)

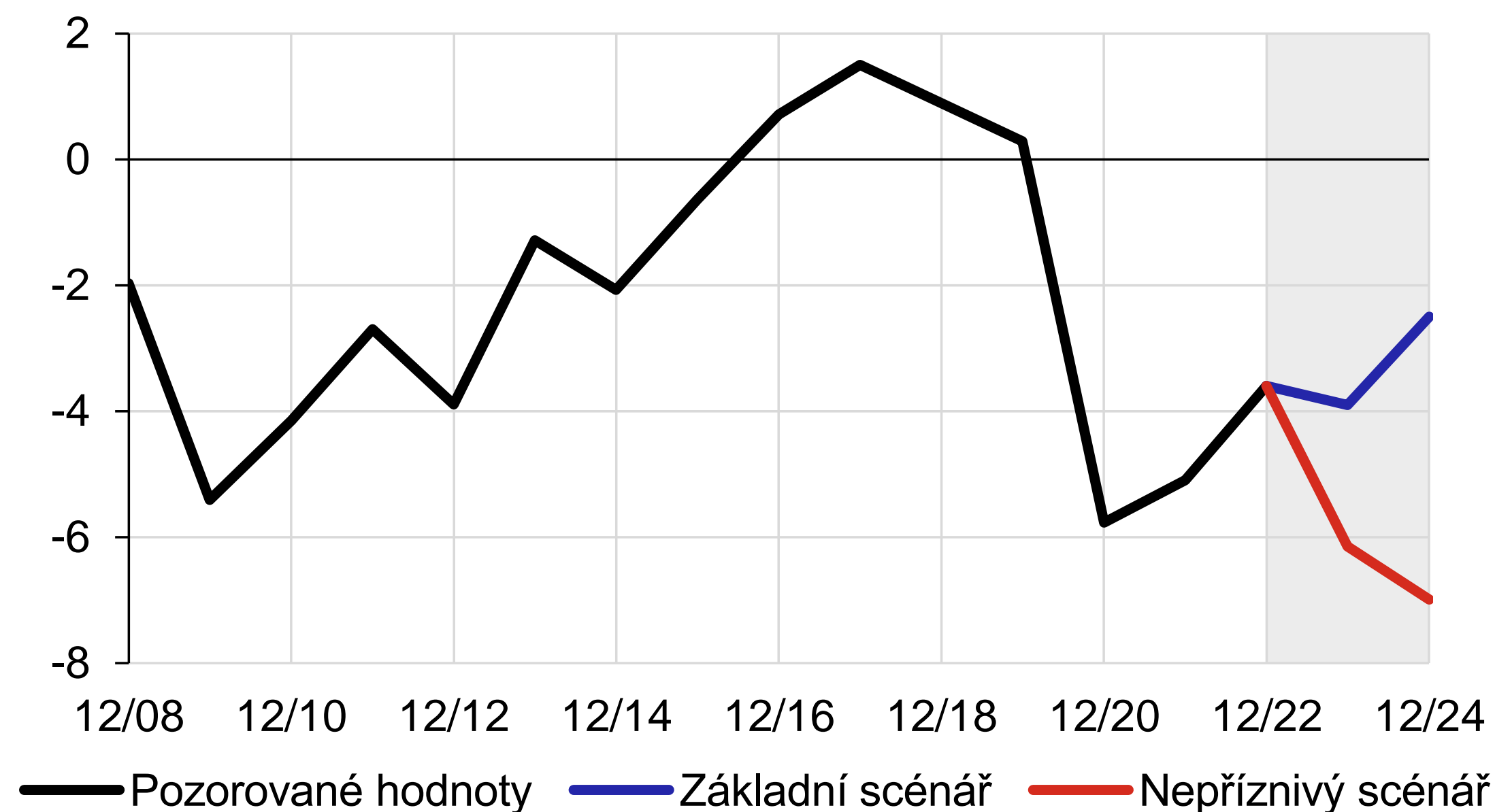
Míra zadluženosti a úroky placené nefinančními podniky
(v %)

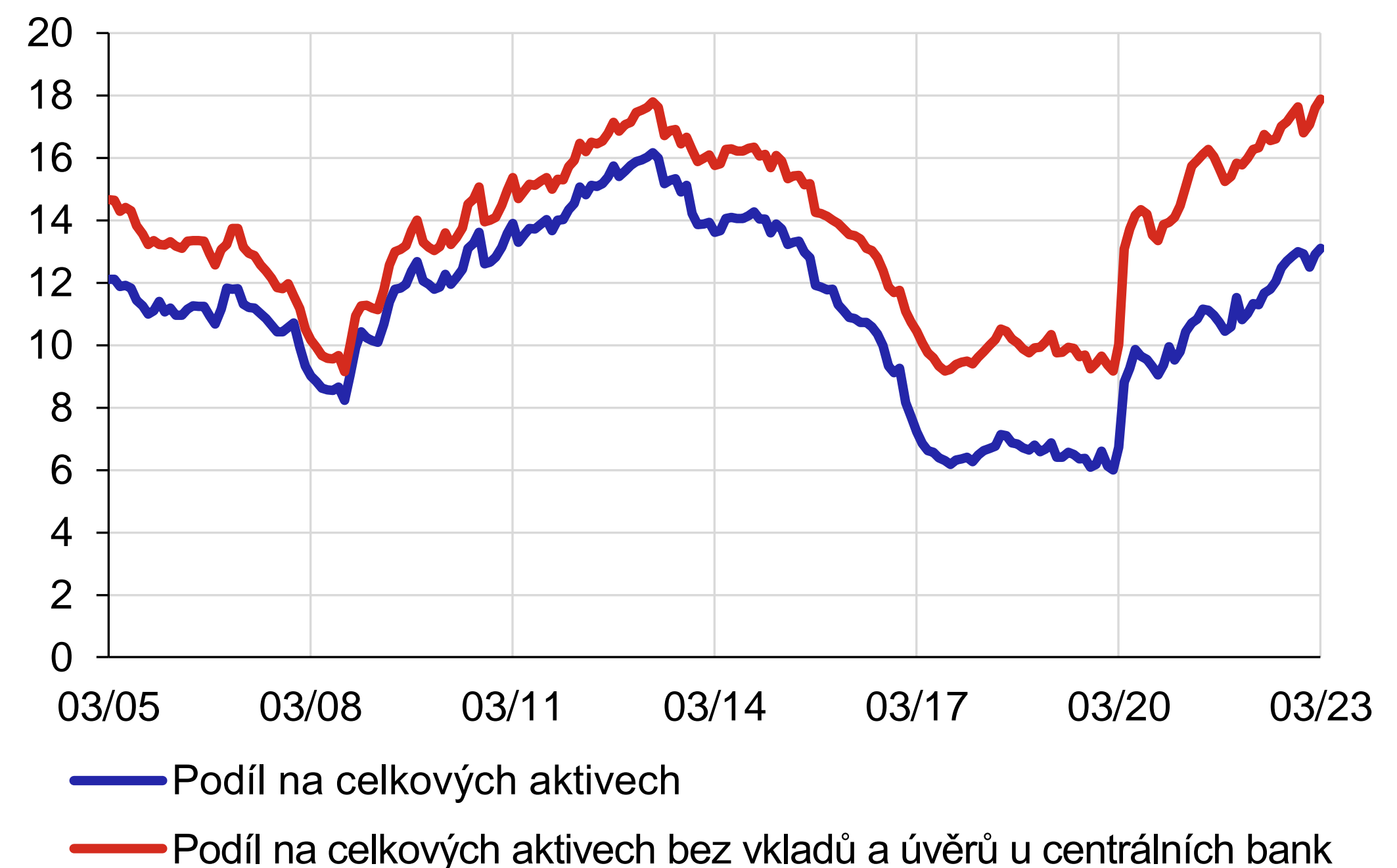
Ekonomické prostředí a souhrnné vyhodnocení rizik (3)

- Přetrvávající deficitní hospodaření sektoru vládních institucí zvyšuje svrchované expozice domácích bank a s tím spojené riziko koncentrace v jejich bilancích.

Vývoj hospodaření sektoru vládních institucí
(v % HDP)

Podíl dluhových cenných papírů vládních institucí
(v %)

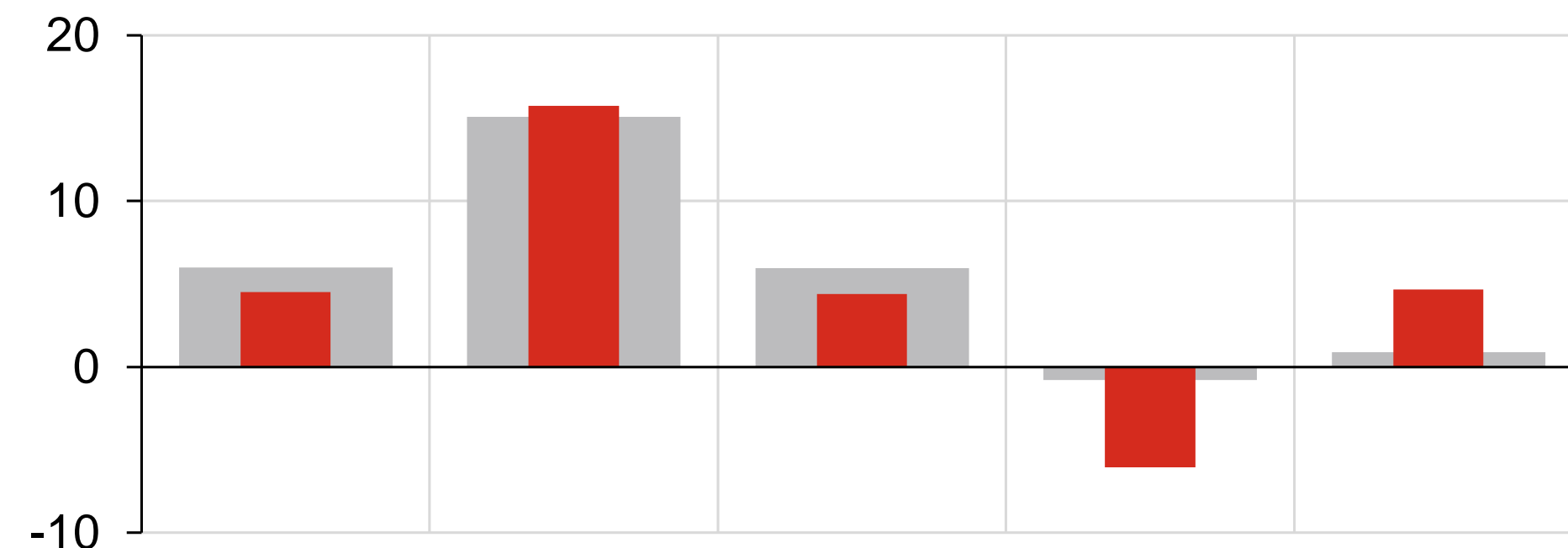

Finanční stabilita v květnu 2023 (1)

- Finanční sektor v ČR se v roce 2022 vyvíjel příznivě.
- Většina jeho segmentů vykázala nárůst celkových aktiv a ziskovosti.
 - Základem odolnosti vůči nepříznivým šokům je jejich silná kapitálová a likviditní pozice.
 - Nadále se intenzivně rozvíjí zejména segment investičních fondů.

Dynamika růstu jednotlivých segmentů finančního sektoru

(v %)

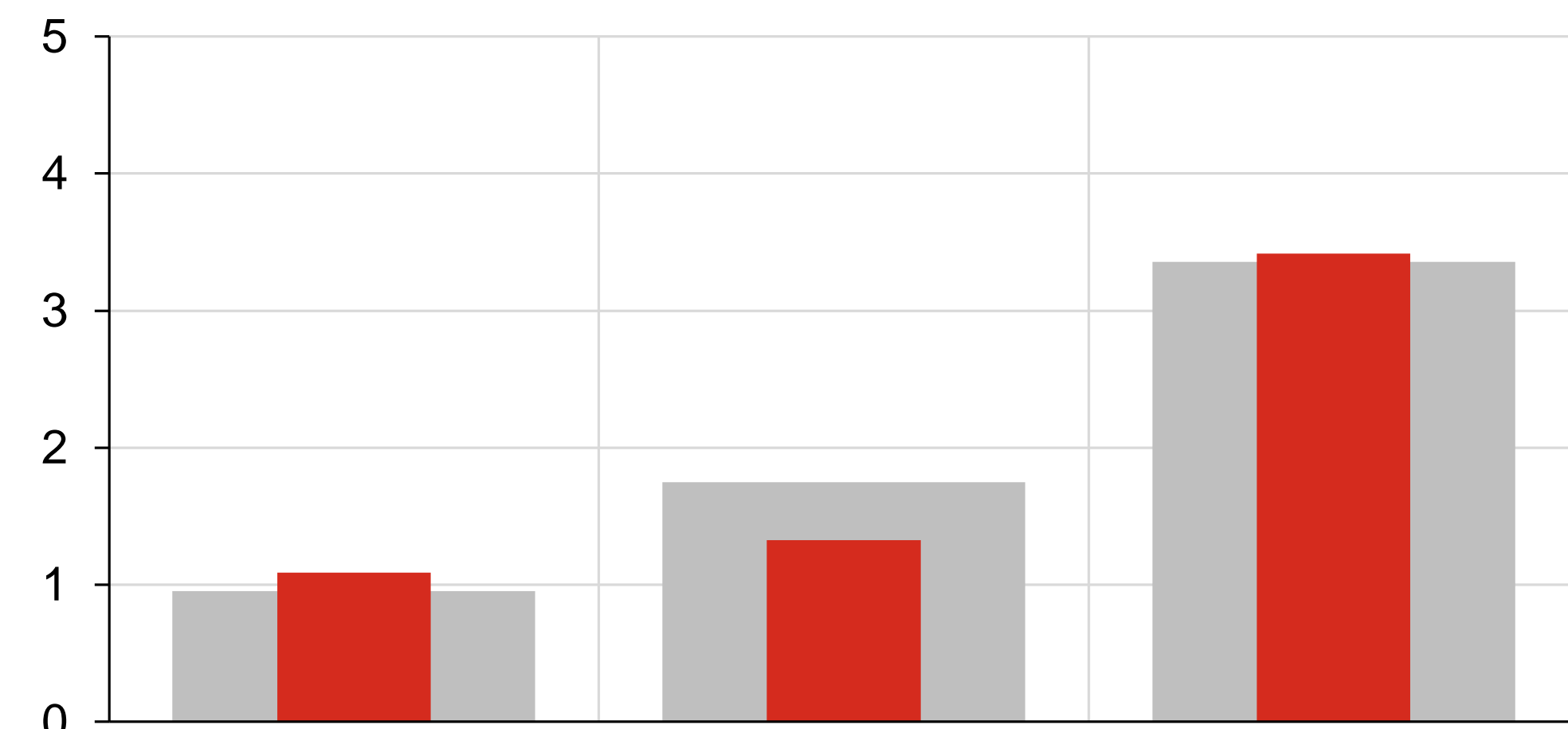
Bankovní sektor
Investiční fondy
Penzijní fondy
Pojišťovací sektor
NPFA

8 907
973
600
493
440

■ Průměrná meziroční změna 4Q 2018 – 4Q 2022
■ Meziroční změna 4Q 2022

Ziskovost jednotlivých segmentů finančního sektoru

(v % rentability aktiv)

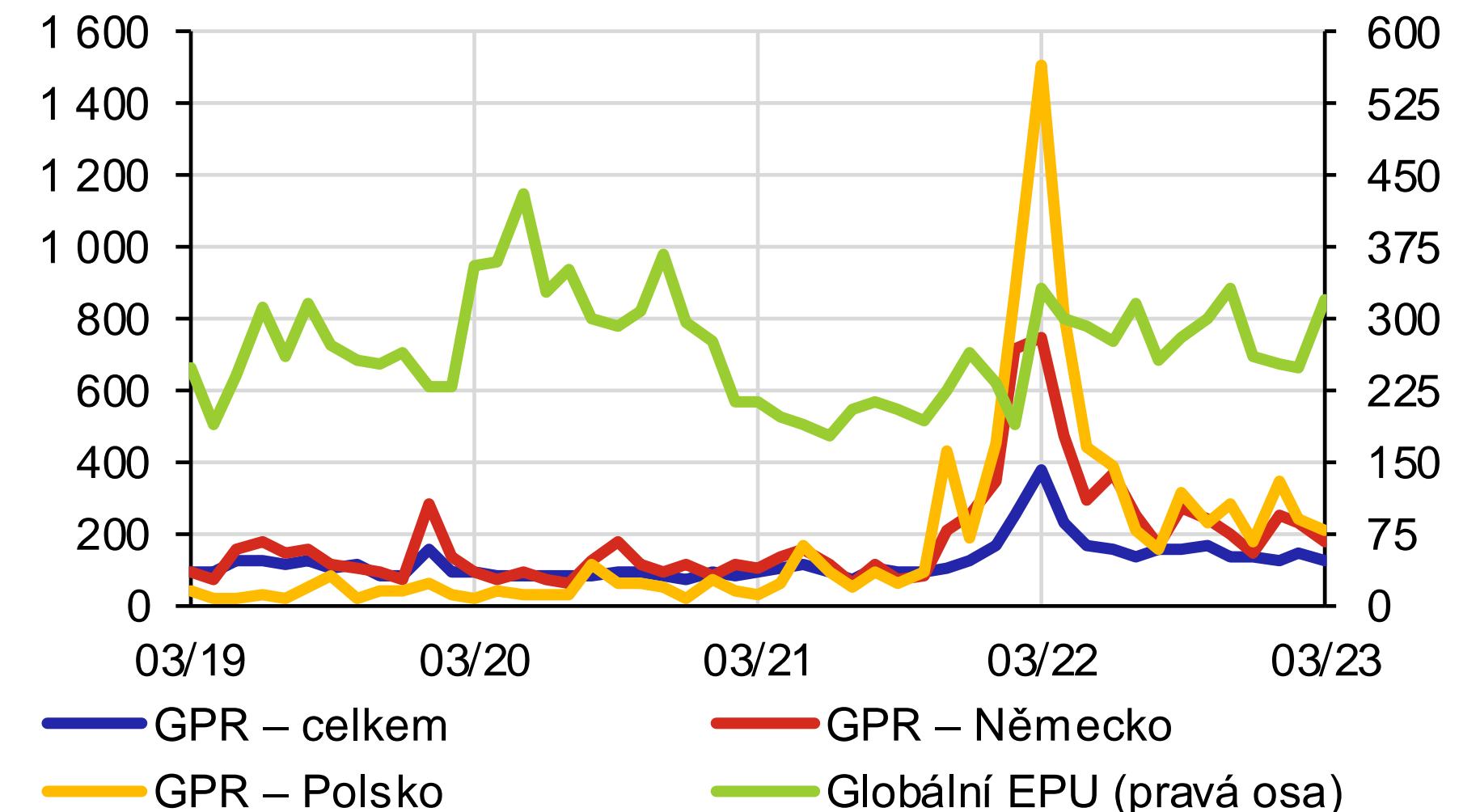
Bankovní sektor
Penzijní fondy
Pojišťovací sektor

■ Průměrná ROA 2018–2022
■ ROA 2022

Finanční stabilita v květnu 2023 (2)

- Bankovní sektor vykázal historicky nejvyšší zisk a kvalita úvěrových portfolií se na počátku roku 2023 po období zhoršování stabilizovala.
- Postupné ožívování ekonomické aktivity a utlumená úvěrová aktivita snižuje riziko náhlých a rozsáhlých úvěrových ztrát bankovního sektoru:
 - Snižovat potenciál této hrozby napomáhá i určitá stabilizace geopolitického napětí...
 - ... a dlouhodobě aktivní politika ČNB v oblasti kapitálových rezerv a limitů úvěrových ukazatelů:
 - Kapitálové rezervy posilují schopnost krytí úvěrových ztrát.
 - Limity LTV, DSTI a DTI omezují akumulaci rizik v hypotečním portfoliu bank a posilují schopnost domácností obsluhovat dluh.

Indikátory vnímaného geopolitického rizika (GPR) a nejistoty hospodářské politiky (EPU) (index)

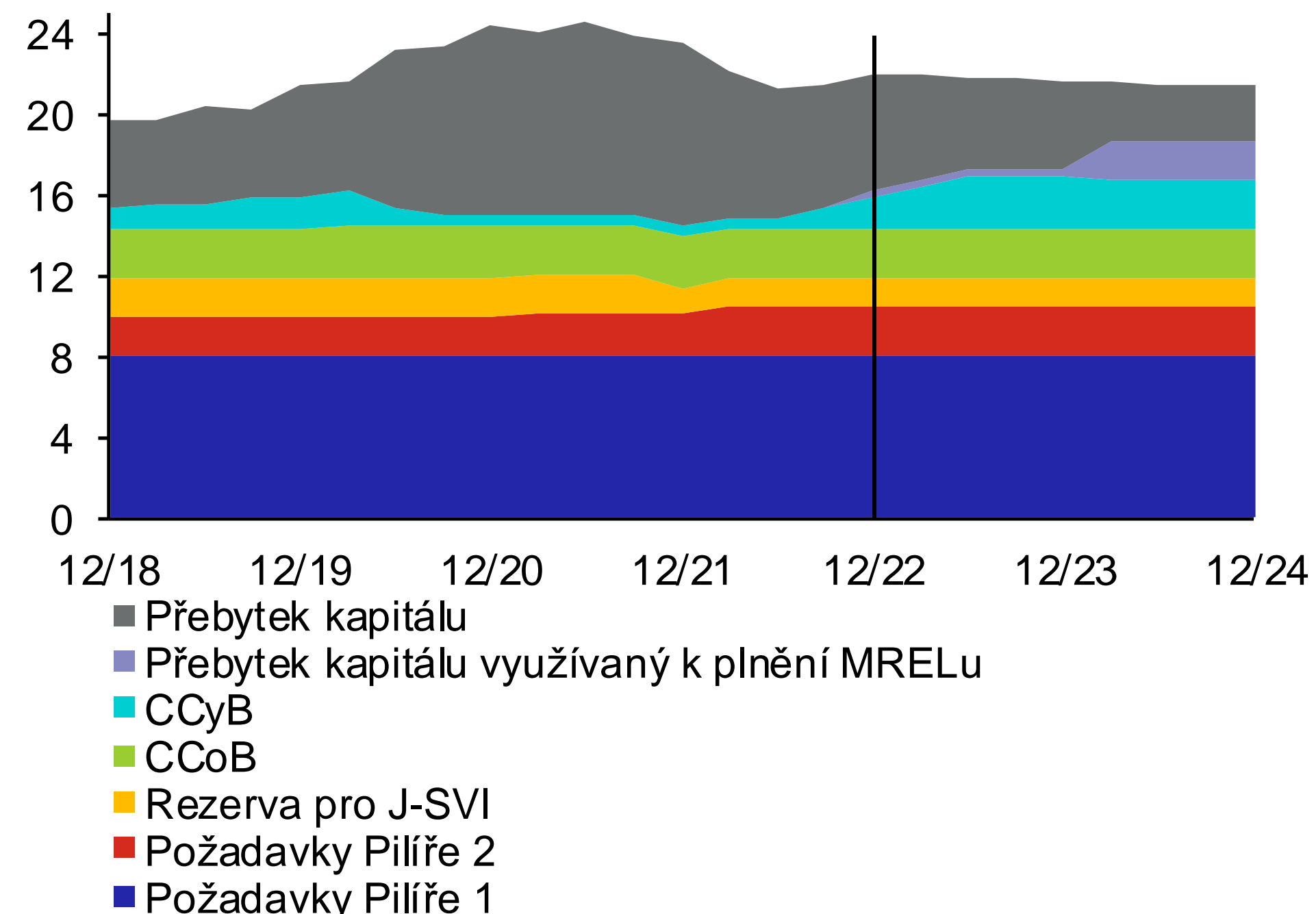
Zdroj: Internetové stránky – Matteo Iacoviello a Economic Policy Uncertainty

Finanční stabilita v květnu 2023 (3)

- **Klíčový bankovní sektor** je vysoce odolný vůči nepříznivým šokům.
 - Kapitálové vybavení zůstává velmi robustní i díky kapitálovým rezervám a přebytku kapitálu nad regulatorními požadavky.
 - Stabilizační roli plní i postupně budovaná kapacita zdrojů k řešení krize – MREL.

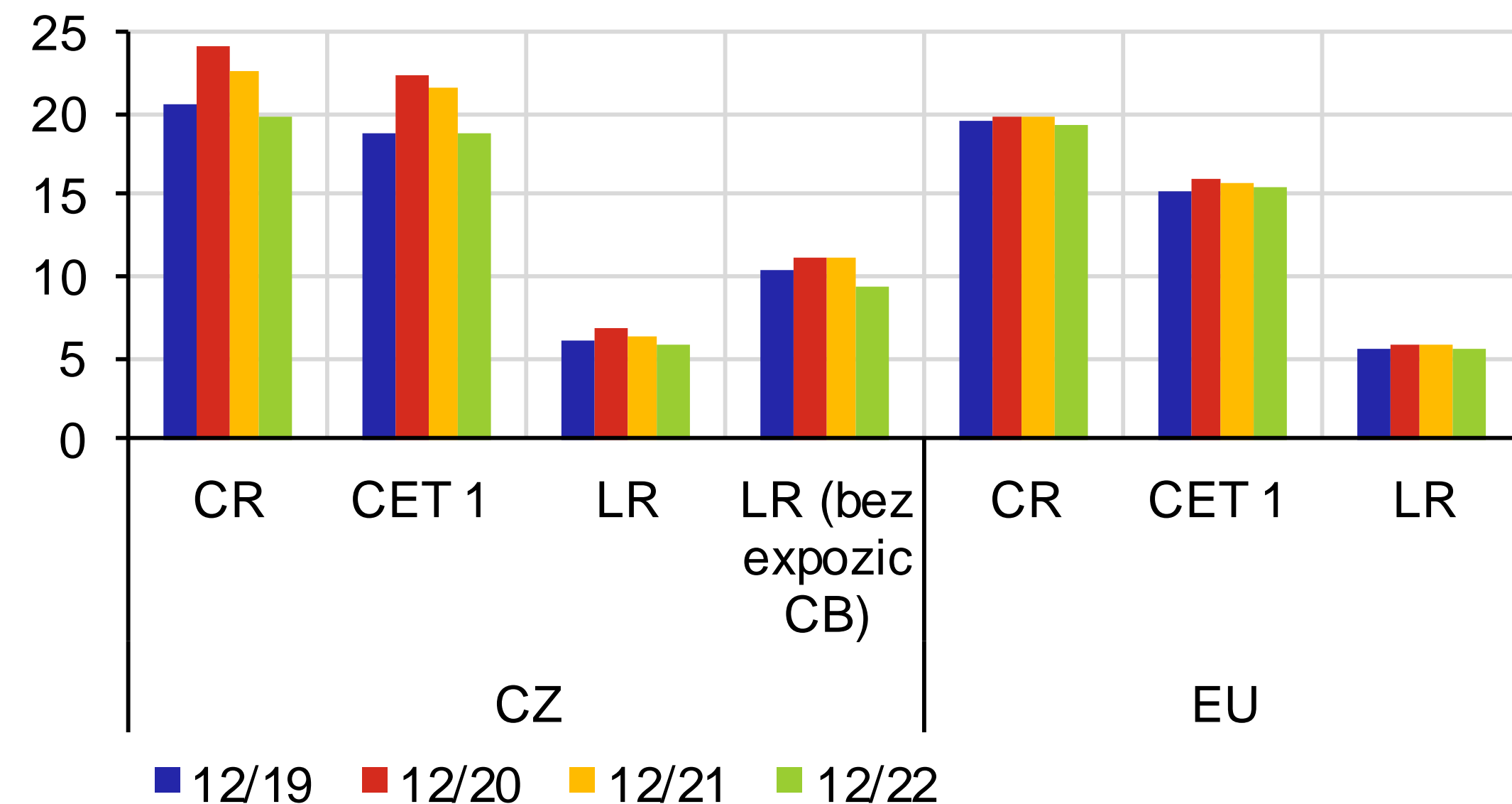
Struktura kapitálu a kapitálových požadavků v domácím bankovním sektoru

(v p. b.)

Kapitálová vybavenost v domácím a evropském bankovním sektoru

(v % RWE)

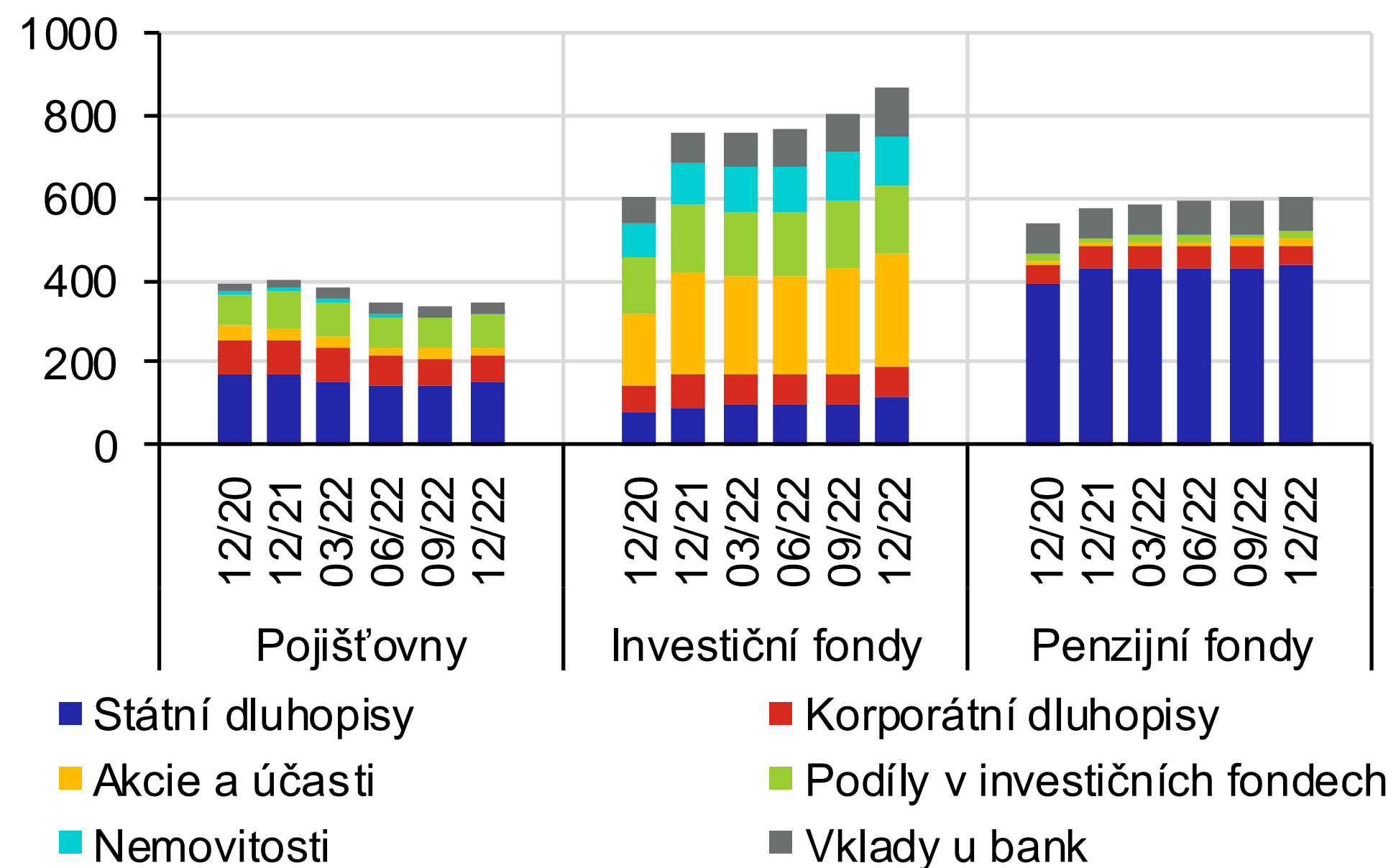

Finanční stabilita v květnu 2023 (4)

- Domácí **nebankovní finanční sektor** je stabilní a odolný.
 - Přetrvává nejistota na globálních finančních trzích a s ní spojené riziko náhlého poklesu cen finančních aktiv či jejich zvýšená volatilita.

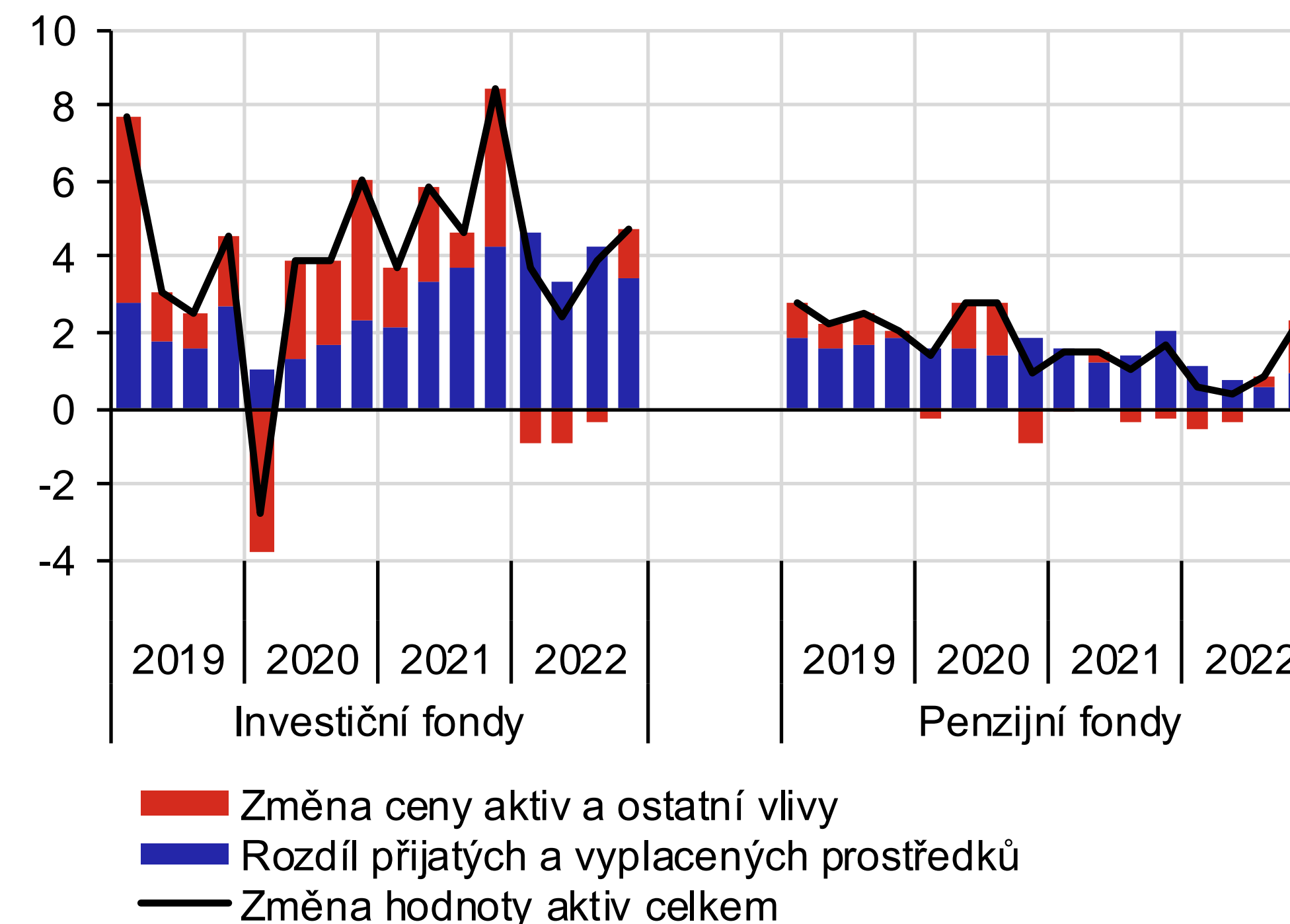
Vývoj hlavních složek investičních aktiv domácích nebankovních institucionálních investorů

(v mld. Kč)

Rozklad změny hodnoty aktiv investičních a penzijních fondů

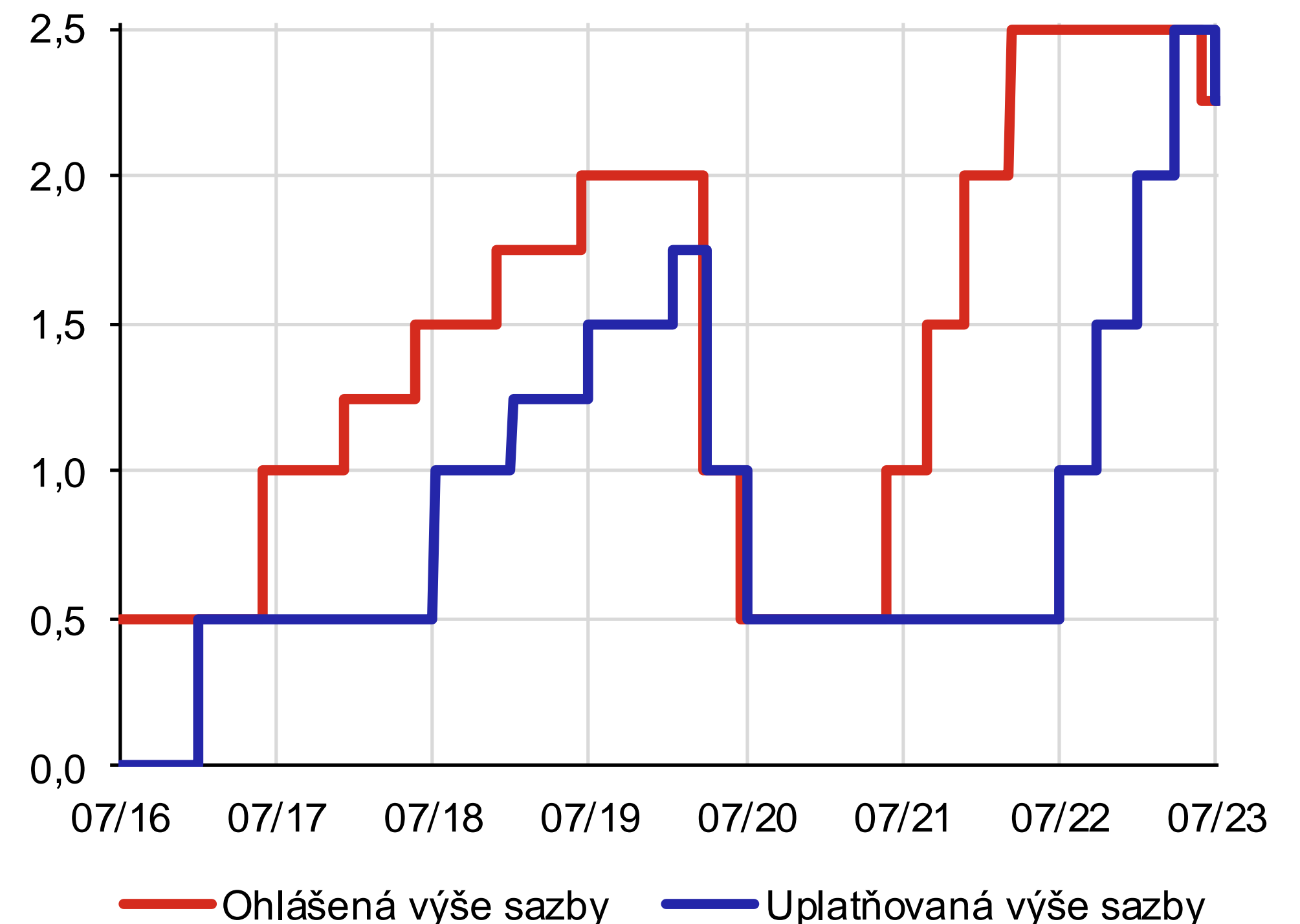
(v % aktiv ke konci předchozího čtvrtletí)

Rozhodnutí o sazbě proticyklické kapitálové rezervy (1)

- **Bankovní rada dnes rozhodla o snížení sazby rezervy na 2,25 % s účinností od 1. července 2023.**
 - V sestupné fázi finančního cyklu bude ČNB sazbu postupně snižovat v návaznosti na materializaci a/či odeznívání rizik.
 - V případě zhoršení ekonomické situace a vzniku významných úvěrových ztrát je ČNB připravena rezervu zcela rozpustit s cílem pokrýt ztráty a zajistit dostatečnou kapitálovou kapacitu k úvěrování reálné ekonomiky.

Ohlášená a uplatňovaná výše sazby CCyB v ČR
(v % celkového objemu rizikové expozice)

Rozhodnutí o sazbě proticyklické kapitálové rezervy (2)

Při rozhodnutí snížit sazbu o 25 b. b. jsme vzali v úvahu:

- snižující se, ale stále vysoký rozsah dříve přijatých cyklických rizik v bilanci bankovního sektoru,
- cyklicky snížené úrovně rizikových vah úvěrových expozic,
- nízkou intenzitu nově přijímaných cyklických rizik,
- snižující se riziko náhlé a rychlé materializace úvěrových rizik,
- stabilizaci ekonomických a geopolitických nejistot, i když na vyšších úrovních.

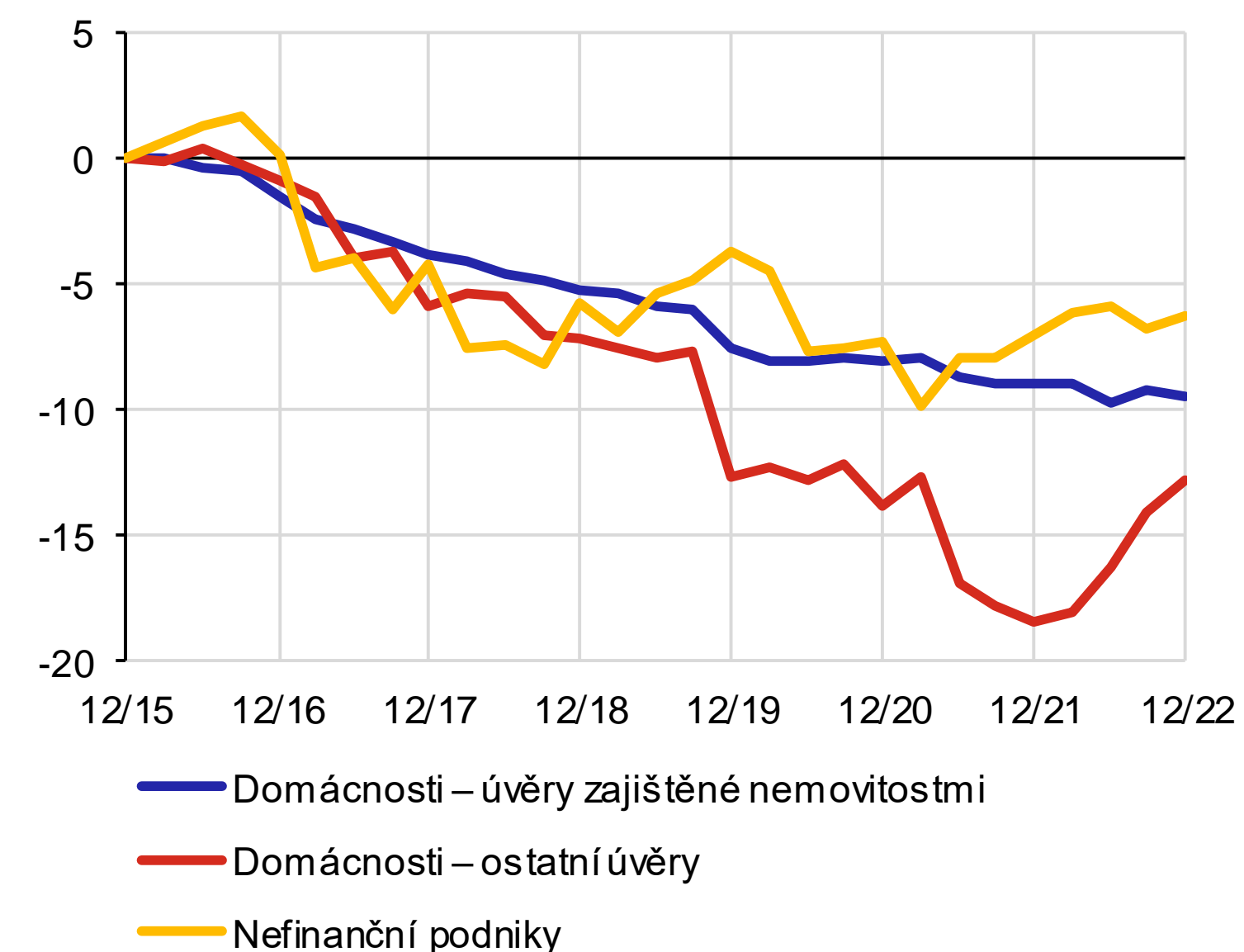
Ztráty ze znehodnocení

(v b. b.; pravá osa: v mld. Kč)

Změna rizikových vah oproti počátku silně rostoucí fáze finančního cyklu

(v p. b.)

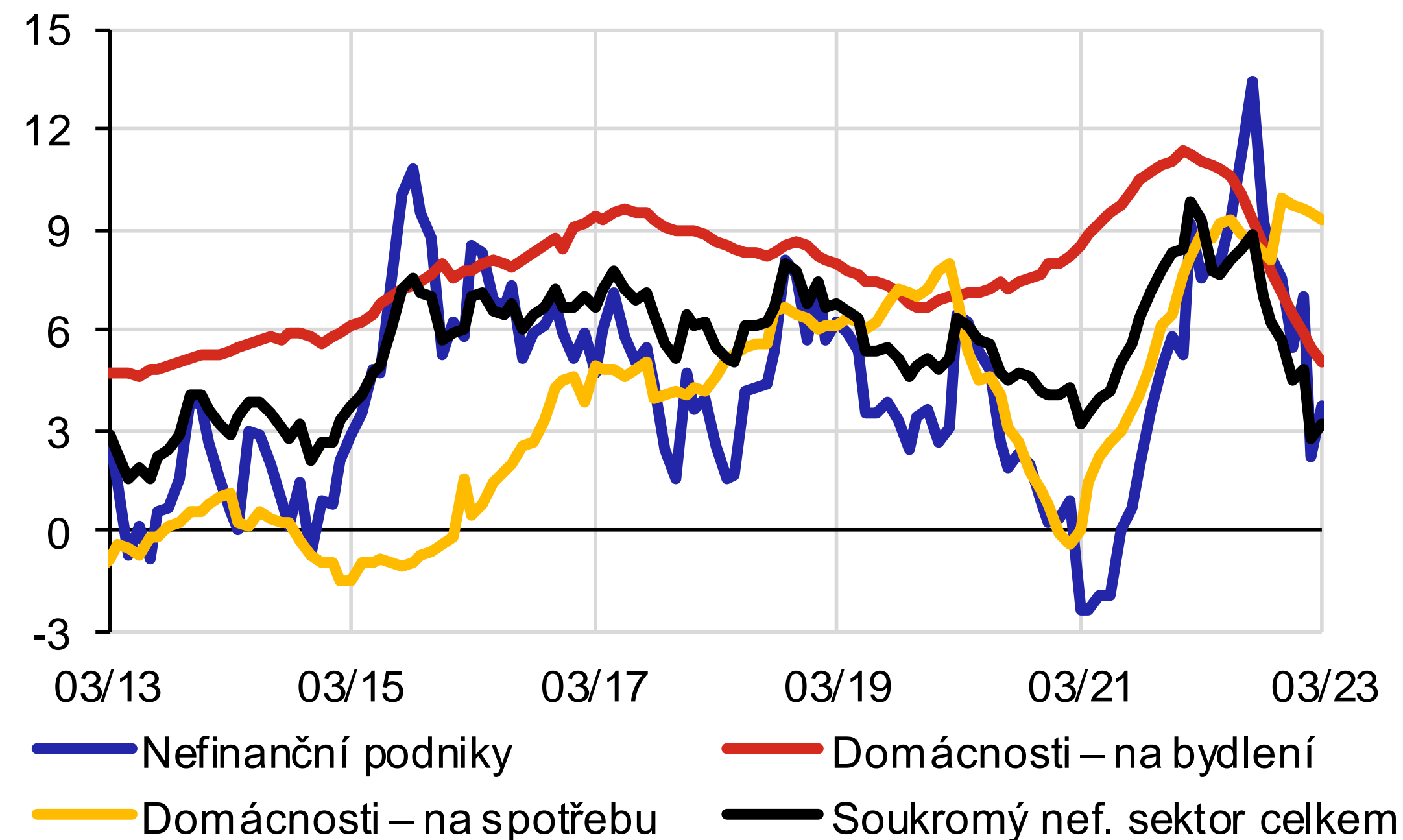

Rozhodnutí o sazbě proticyklické kapitálové rezervy (3)

- Ke konci března 2023 se meziroční dynamika úvěrů stále pohybovala na nízkých úrovních.
- Finanční cyklus je v sestupné fázi a blízko dna na horizontu prognózy.

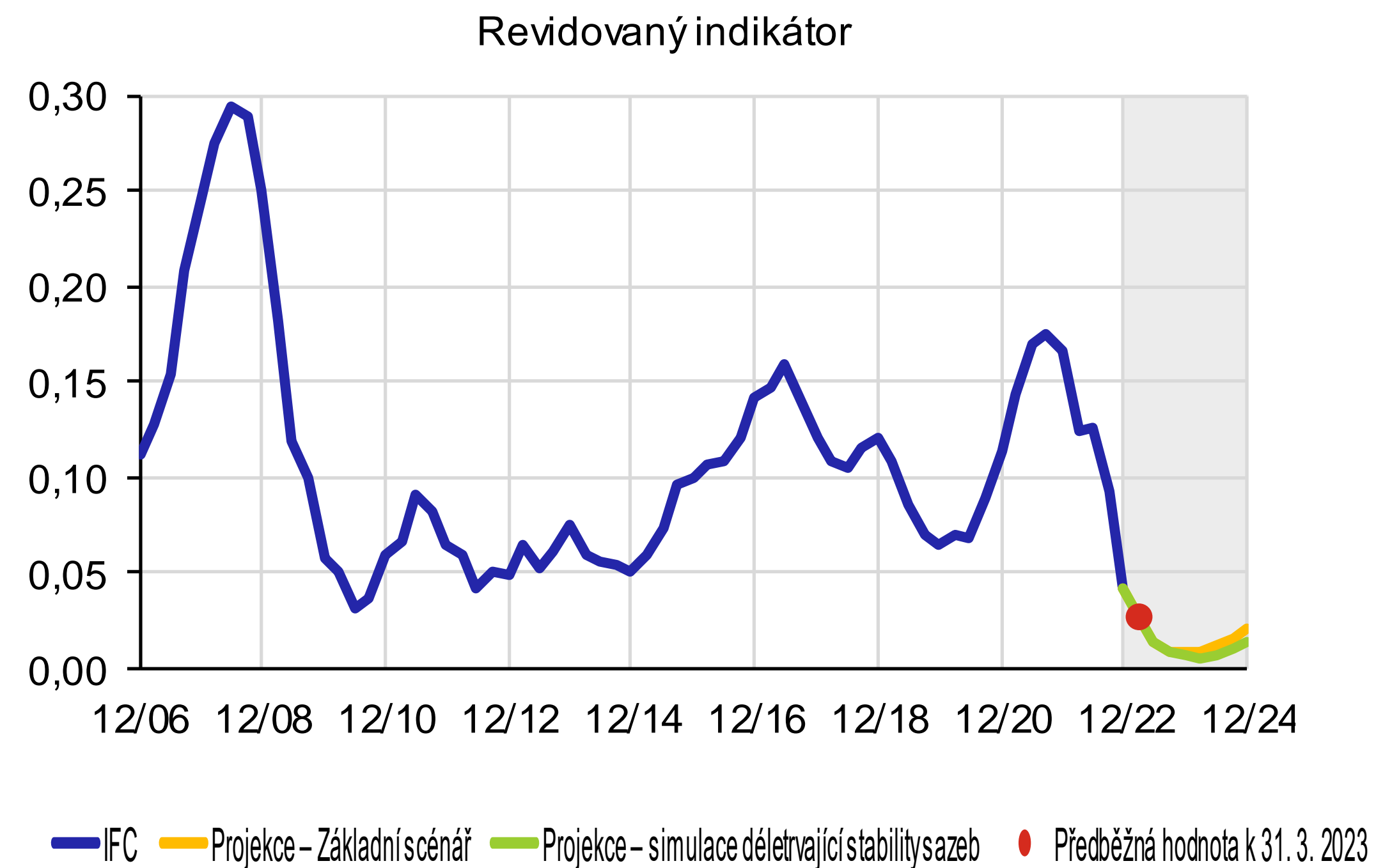
Meziroční tempo růstu stavu bankovních úvěrů soukromému nefinančnímu sektoru

(v %)

Indikátor finančního cyklu

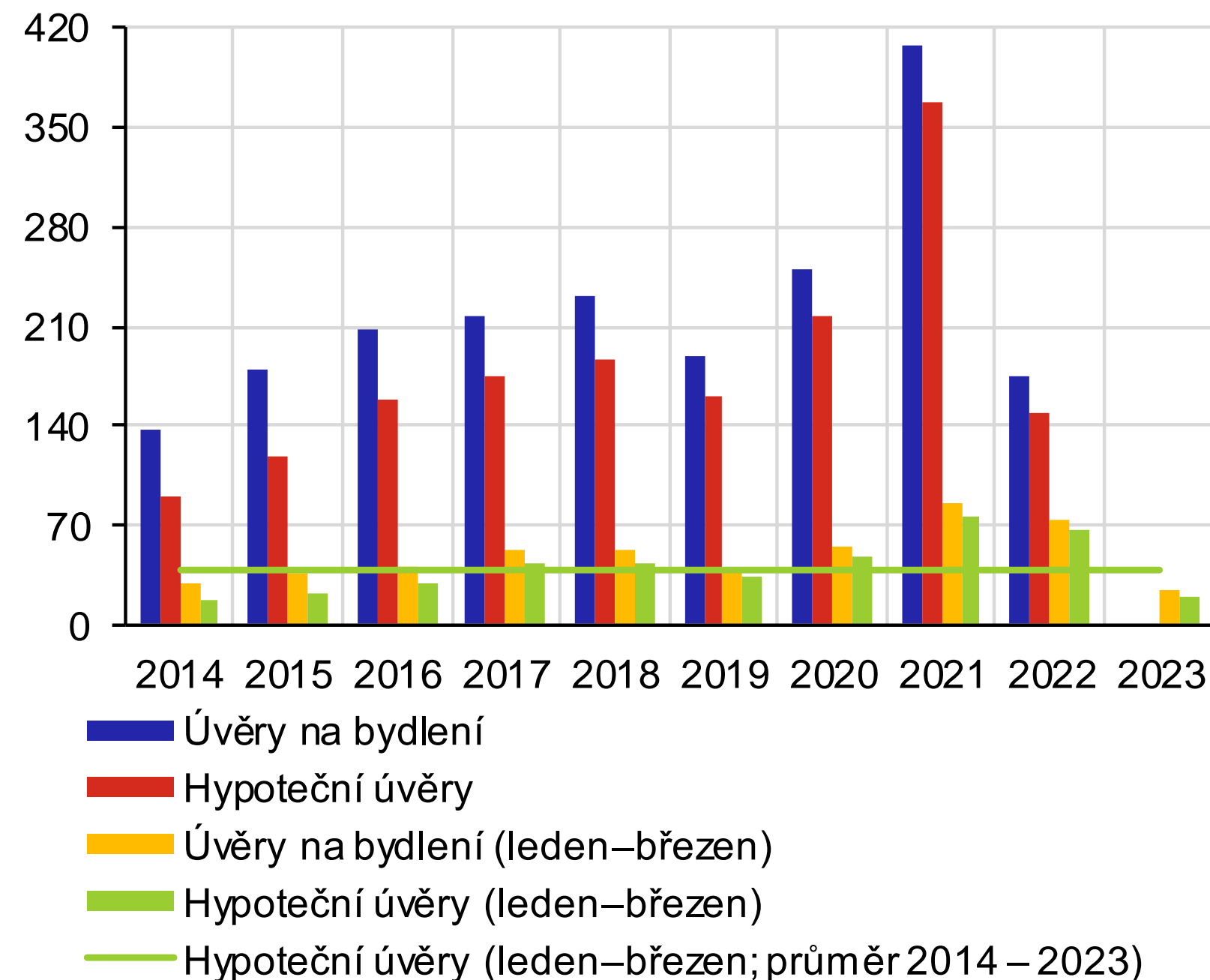
(0 minimum, 1 maximum)

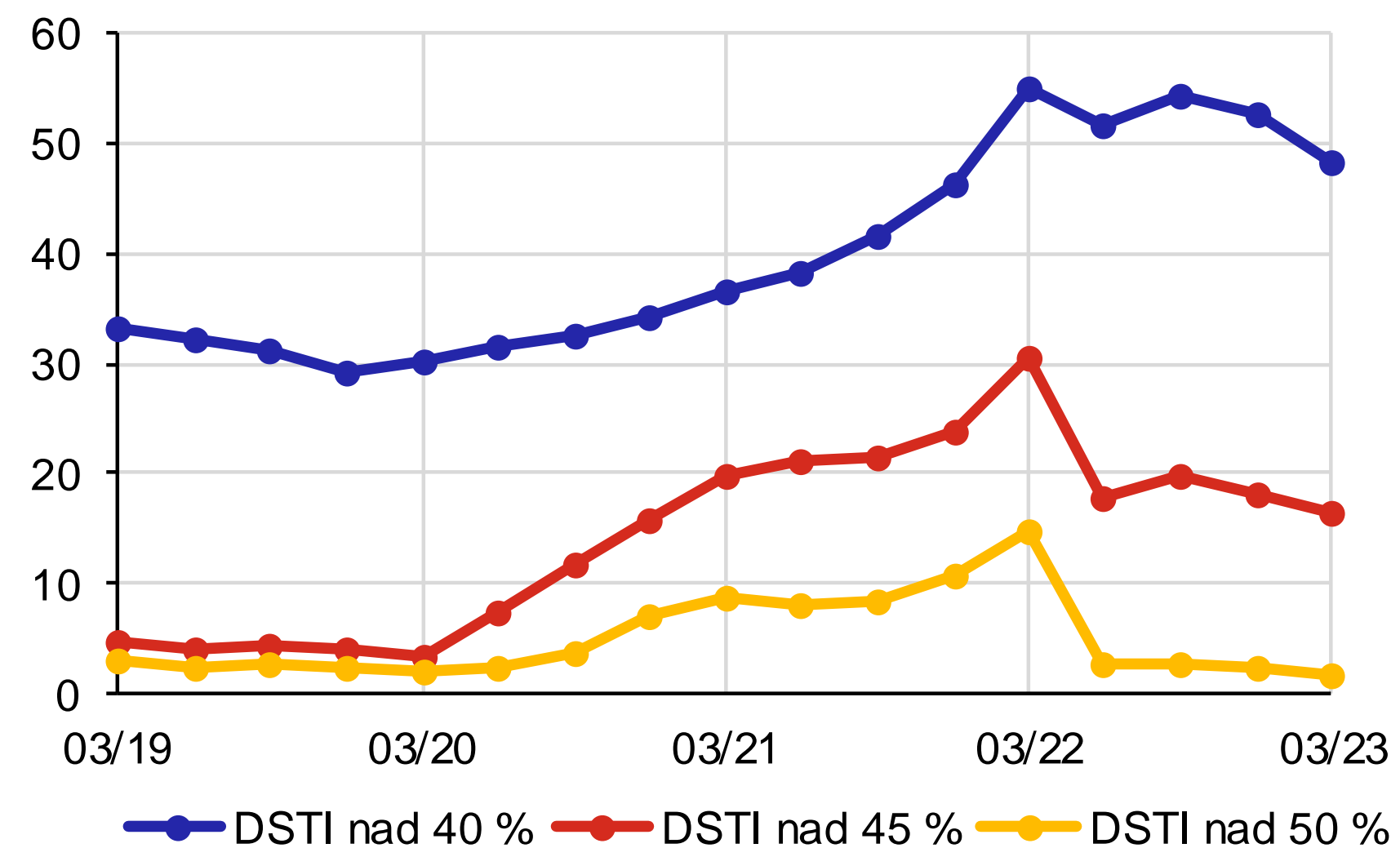
Poskytování hypotečních úvěrů a trh nemovitostí (1)

- Klesl objem skutečně nových hypotečních úvěrů za leden až březen 2023, a to výrazně pod dlouhodobý průměr:
 - Zvýšené úrokové sazby a platné limity úvěrových ukazatelů výrazně ztlumily úvěrovou aktivitu.
 - Banky plnily limity LTV, DSTI a DTI platné od dubna 2022.
 - Podíl hypotečních úvěrů s úrovní DSTI nad 40 % zůstává vysoký, objem je systémově nevýznamný.

Vývoj čistých nových bankovních úvěrů na bydlení
(v mld. Kč)

Čisté nové spotřebitelské úvěry zajištěné obytnou nemovitostí s DSTI ve vybraných pásmech
(podíl úvěrů na poskytnutém objemu v daném čtvrtletí v %)

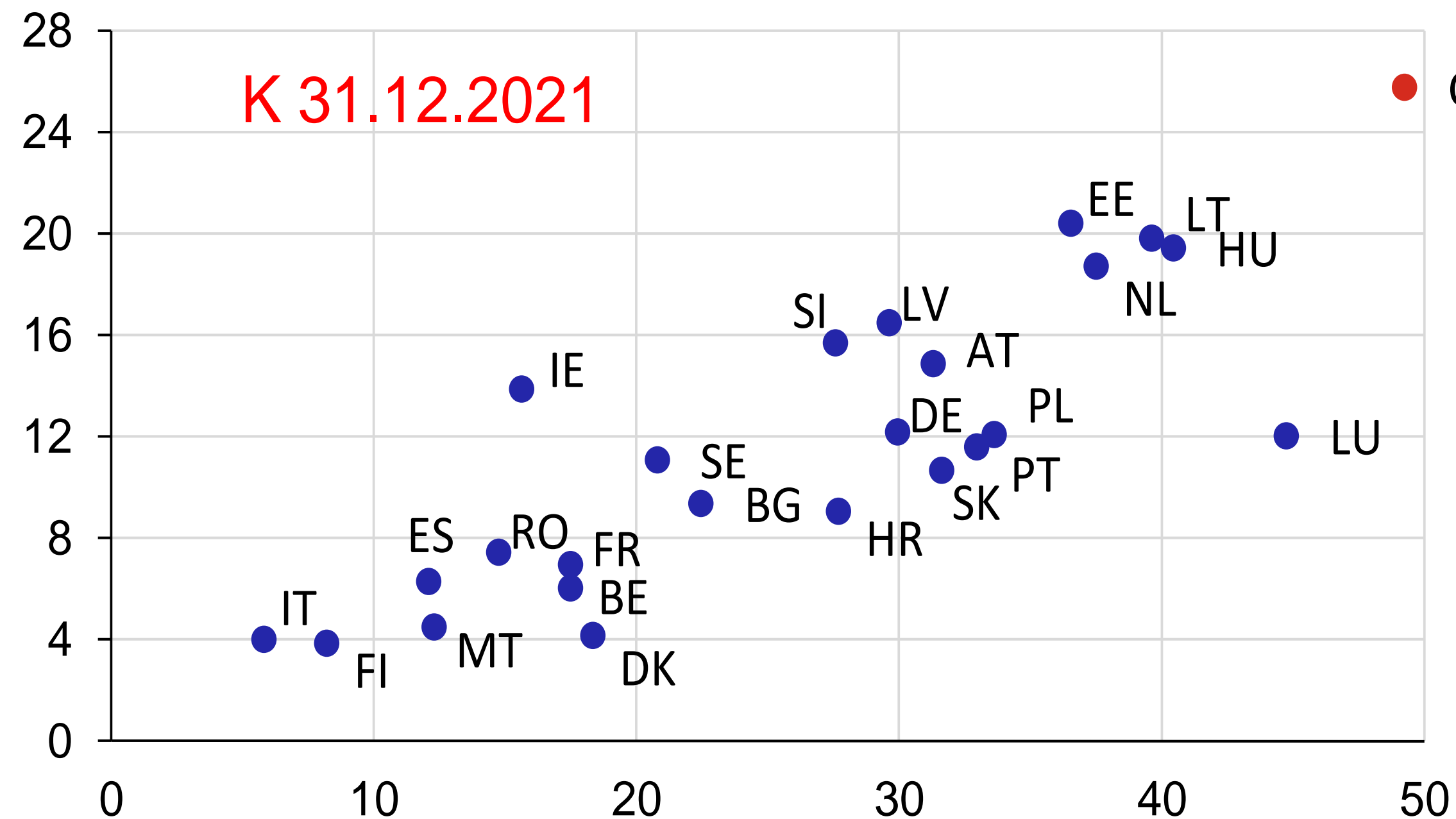

Poskytování hypotečních úvěrů a trh nemovitostí (2)

- Po období růstu cen bydlení dochází v ČR i evropských zemích ke korekci.
 - Tříletý růst blížící se 50 % patřil v ČR k nejsilnějším, roční však výrazně zpomalil vlivem zchlazení trhu obytných nemovitostí v roce 2022.

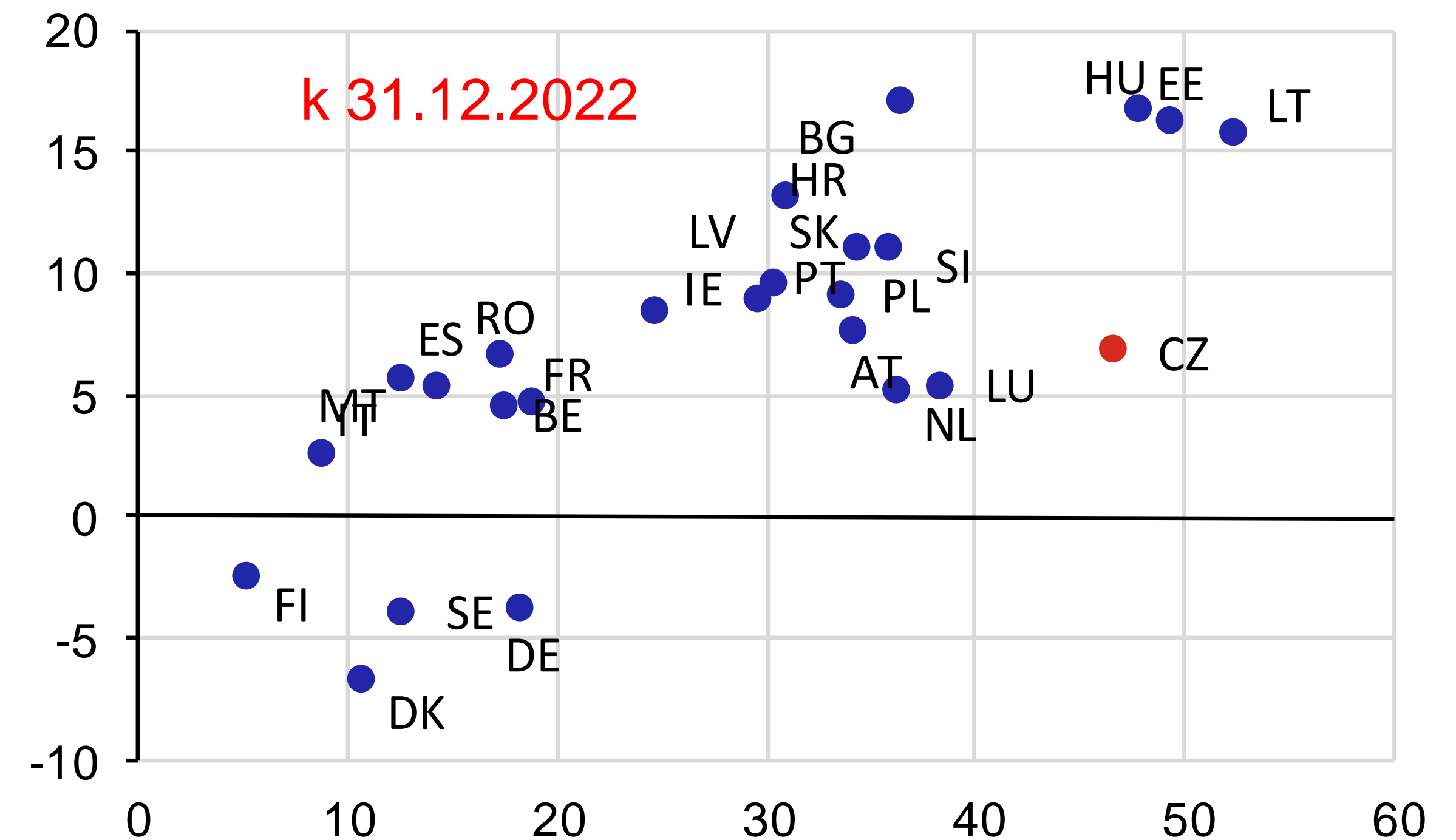
Růst cen rezidenčních nemovitostí ve vybraných zemích EU

(v %; osa x: tříletý růst; osa y: roční růst)

Růst cen rezidenčních nemovitostí ve vybraných zemích EU

(v %; osa x: tříletý růst; osa y: roční růst)

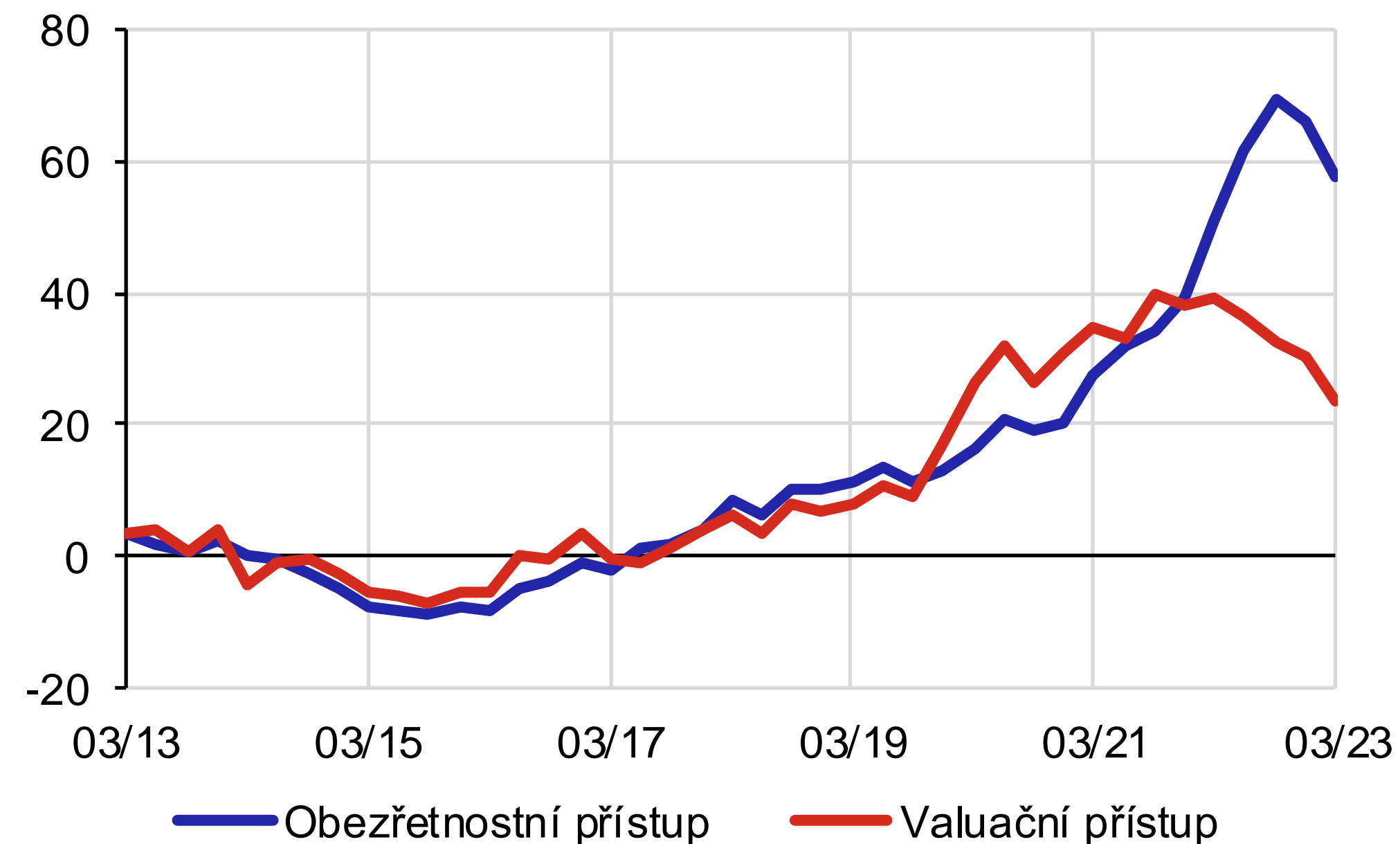

Poskytování hypotečních úvěrů a trh nemovitostí (3)

- Nadhodnocení se začíná snižovat, byty jsou dle odhadu ČNB nadhodnoceny pro domácnost s mediánovými příjmy o zhruba 57 % (o 3 p. b. méně než v pololetí 2022), pro investory o 23 % (o 17 p. b. méně).

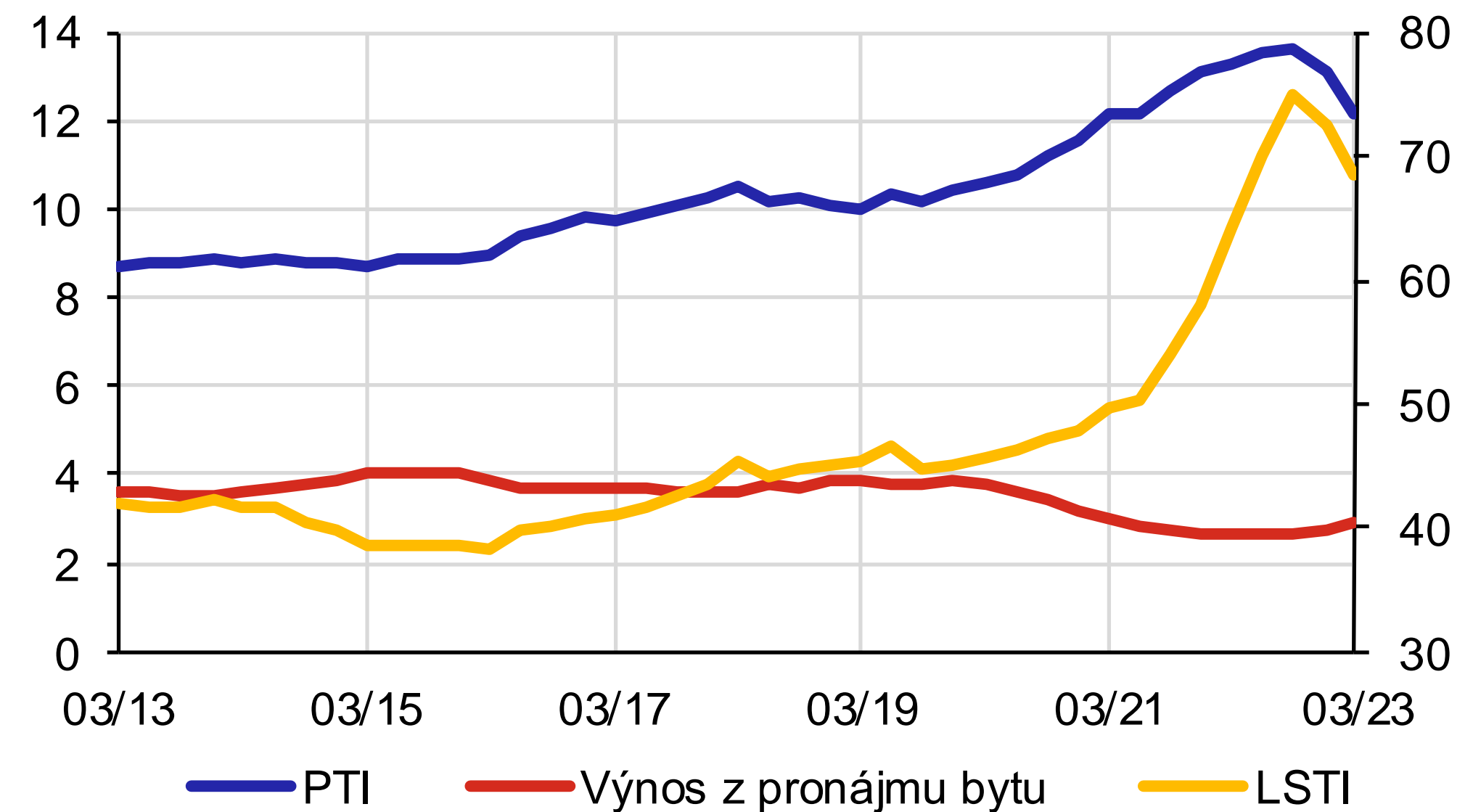
Odhadované nadhodnocení cen bytů

(v %)

Vybrané ukazatele cenové dostupnosti koupě bytu

(PTI v letech; výnosy v %; pravá osa: v %)

Nastavení limitů ukazatelů hypotečních úvěrů (1)

- Bankovní rada rozhodla **ponechat limity úvěrových ukazatelů** s výjimkou DSTI, a to s ohledem na současnou úroveň úrokových sazeb.
- DSTI je deaktivováno od 1. července 2023.

DTI

Celkový dluh žadatele vyjádřený v násobcích jeho čistého ročního příjmu.

8,5

9,5

~~**DSTI**~~

Poměr mezi celkovou výší měsíčních splátek dluhu žadatele o úvěr a jeho čistým měsíčním příjmem.

~~**45 %**~~

~~**50 %**~~

Pro žadatele mladší 36 let,
pokud bude úvěr sloužit
k nákupu vlastního bydlení.

LTV

Poměr úvěru a hodnoty zastavené nemovitosti.

80 %

90 %

Poskytovatelé budou moci v běžném kalendářním čtvrtletí uplatňovat výjimku z plnění limitu do 5 % celkového objemu úvěrů, které byly poskytnuty v předcházejícím kalendářním čtvrtletí.

Nastavení limitů ukazatelů hypotečních úvěrů (2)

- Bankovní rada **shledala** v podmínkách současného a očekávaného vývoje hypotečního a nemovitostního trhu přetrvávající zvýšená **systemová rizika v oblasti nadhodnocení cen** obytných nemovitostí:
 - nadhodnocení cen bytů začalo klesat, přesto však dosahuje vysokých úrovní,
 - v tomto cenovém prostředí méně než 10 % domácností umožňují jejich příjmy bezpečné dluhové financování průměrného bytu při dané výši úrokových sazeb,
 - proto **zůstávají v platnosti limit LTV 80 %**, resp. 90 %, a **limit DTI 8,5**, resp. 9,5.
- Další analýzu vývoje trhu rezidenčních nemovitostí a hypotečních úvěrů zveřejní ČNB v prosinci 2023 v publikaci **Zpráva o finanční stabilitě – podzim 2023**.

Obsah prezentace

1. Souhrnné vyhodnocení rizik a přehled hlavních opatření ČNB

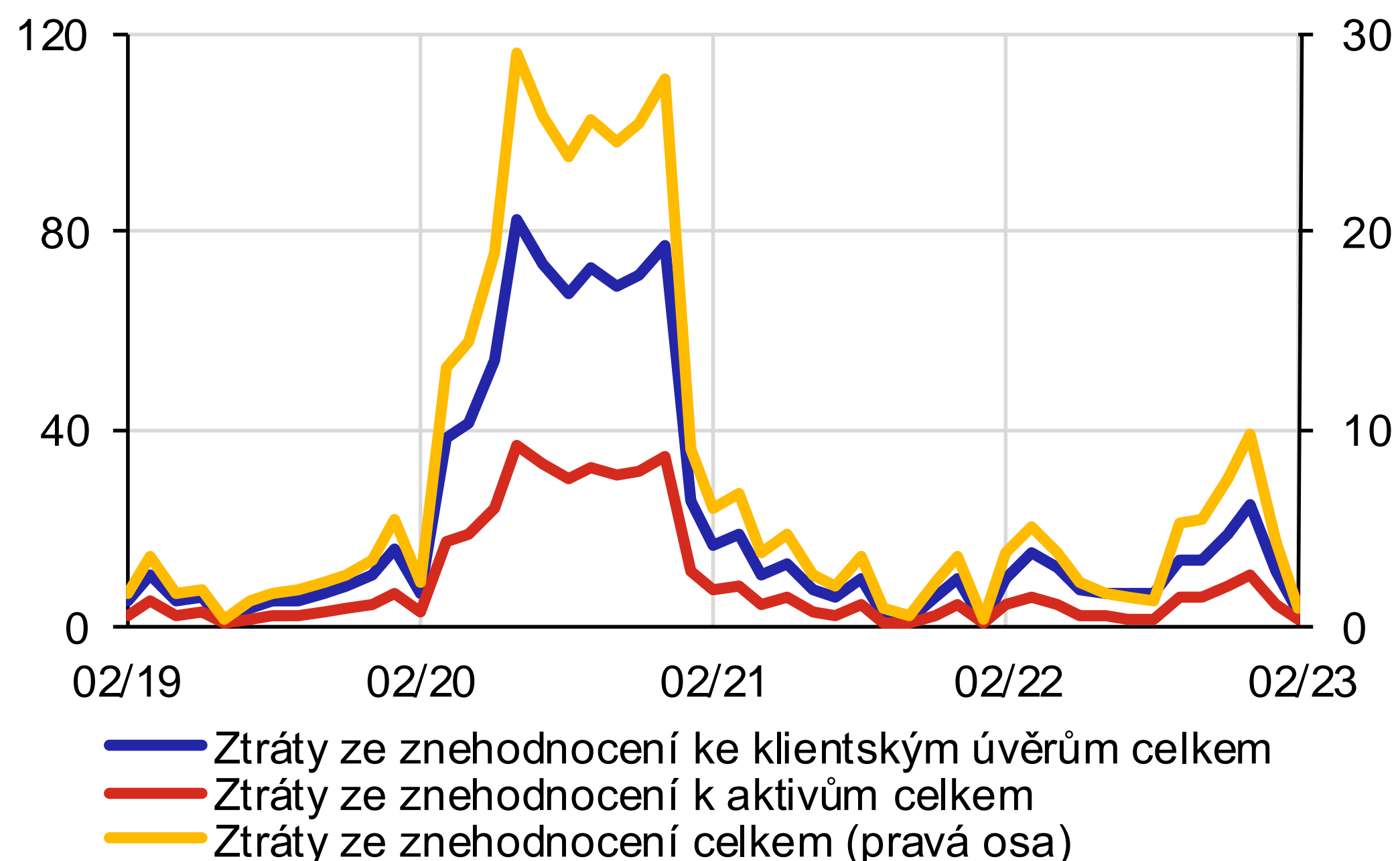
2. Hodnocení vybraných rizik

Výchozí úroveň úvěrového rizika bank (1)

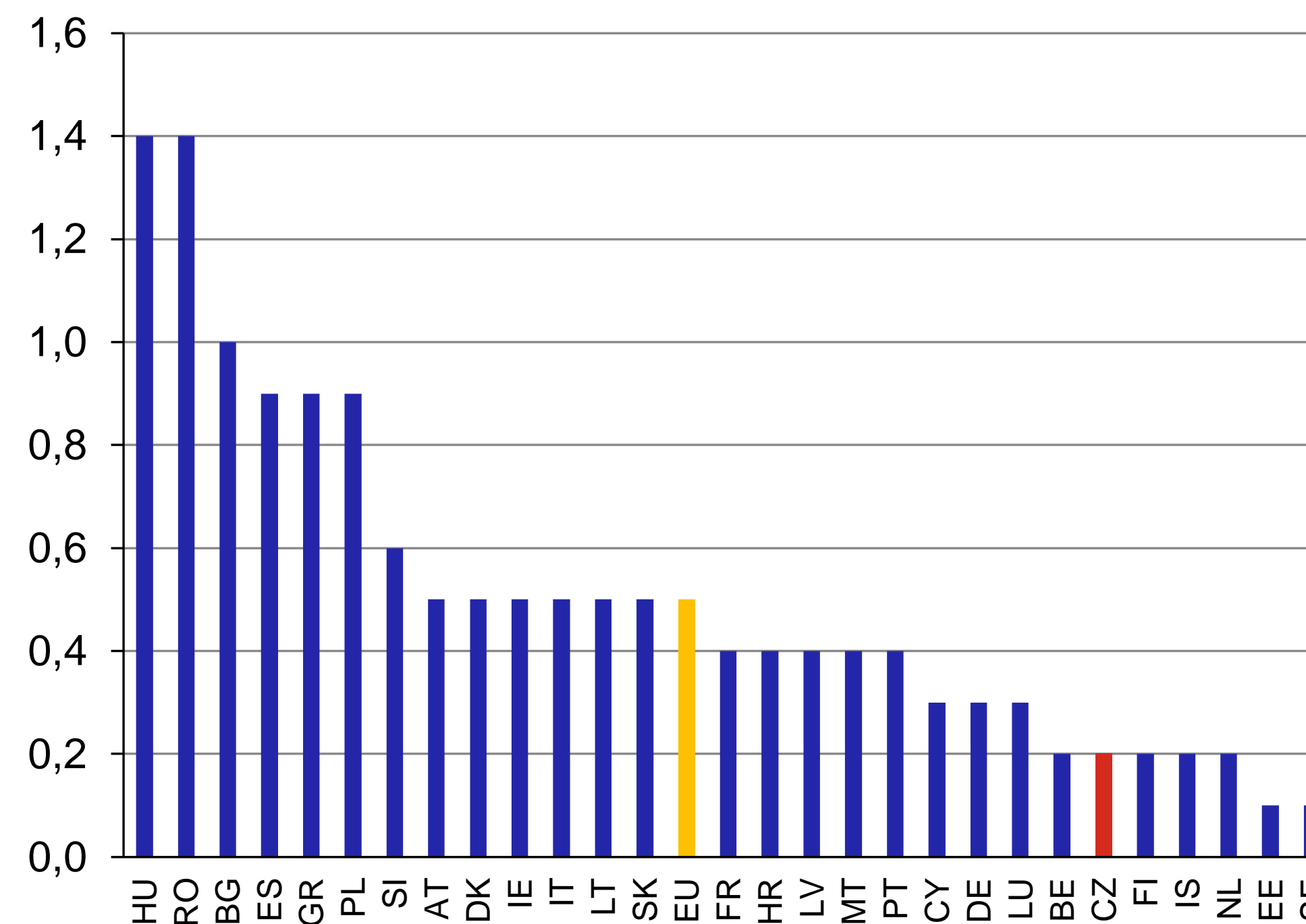
Ztráty ze znehodnocení

(v b. b.; pravá osa: v mld. Kč)

Náklady na riziko ve vybraných zemích EU

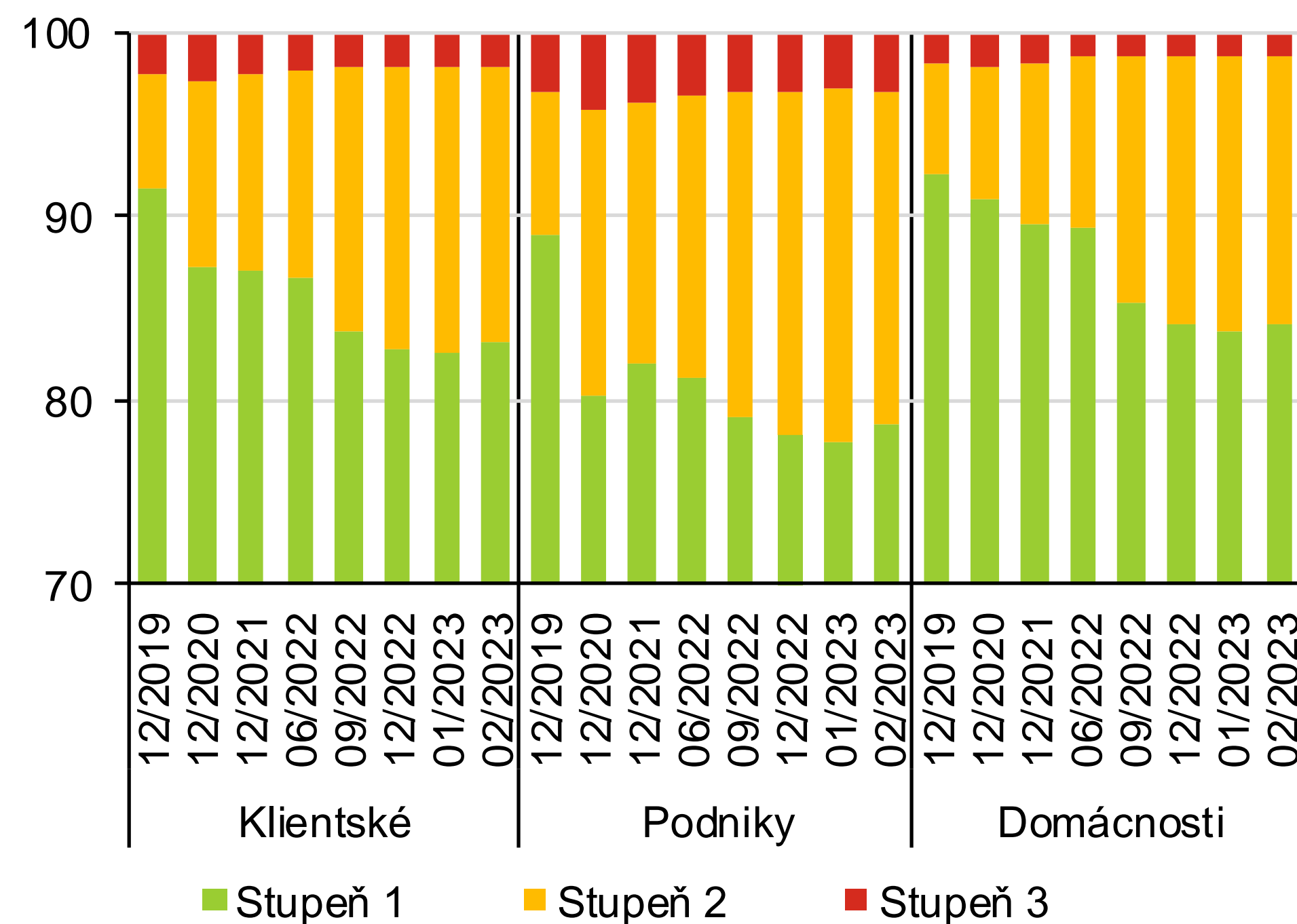
(v % k 31. 12. 2022)

Výchozí úroveň úvěrového rizika bank (2)

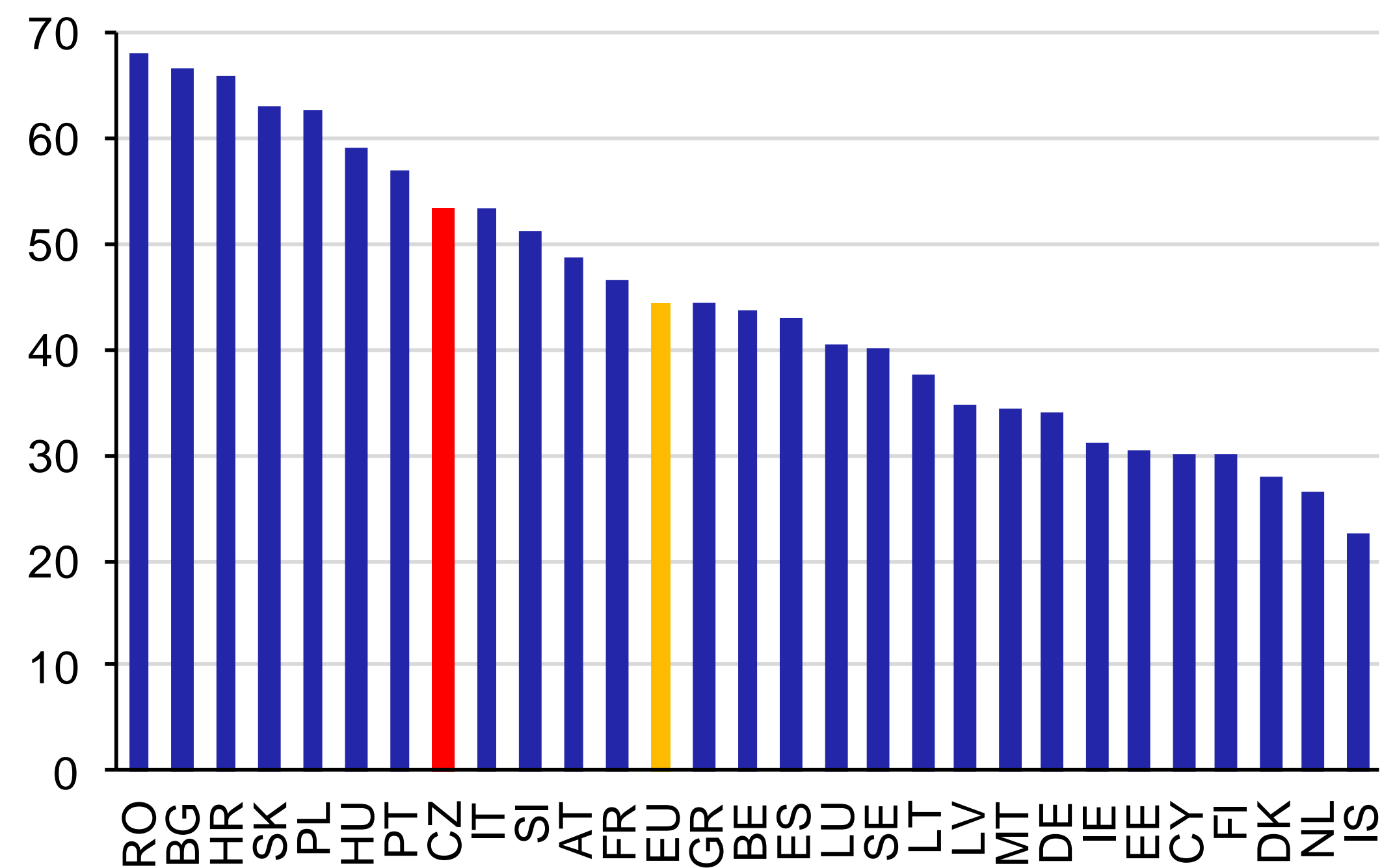
Struktura úvěrových expozic dle kvality portfolií

(v %)

Míra krytí nevýkonných klientských úvěrů opravnými položkami ve vybraných zemích EU

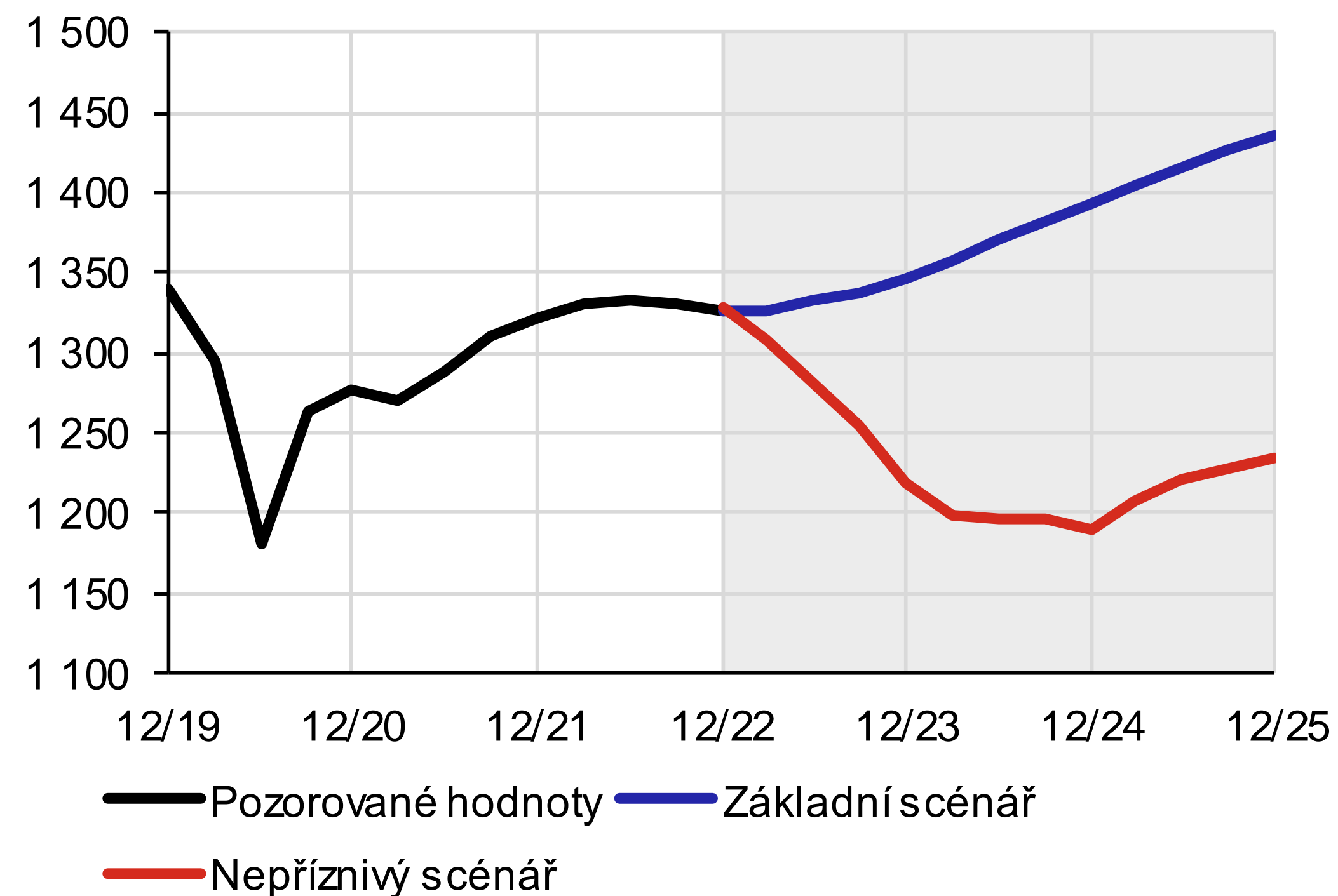
(v % k 31. 12. 2022)

Základní charakteristiky scénářů zátěžových testů

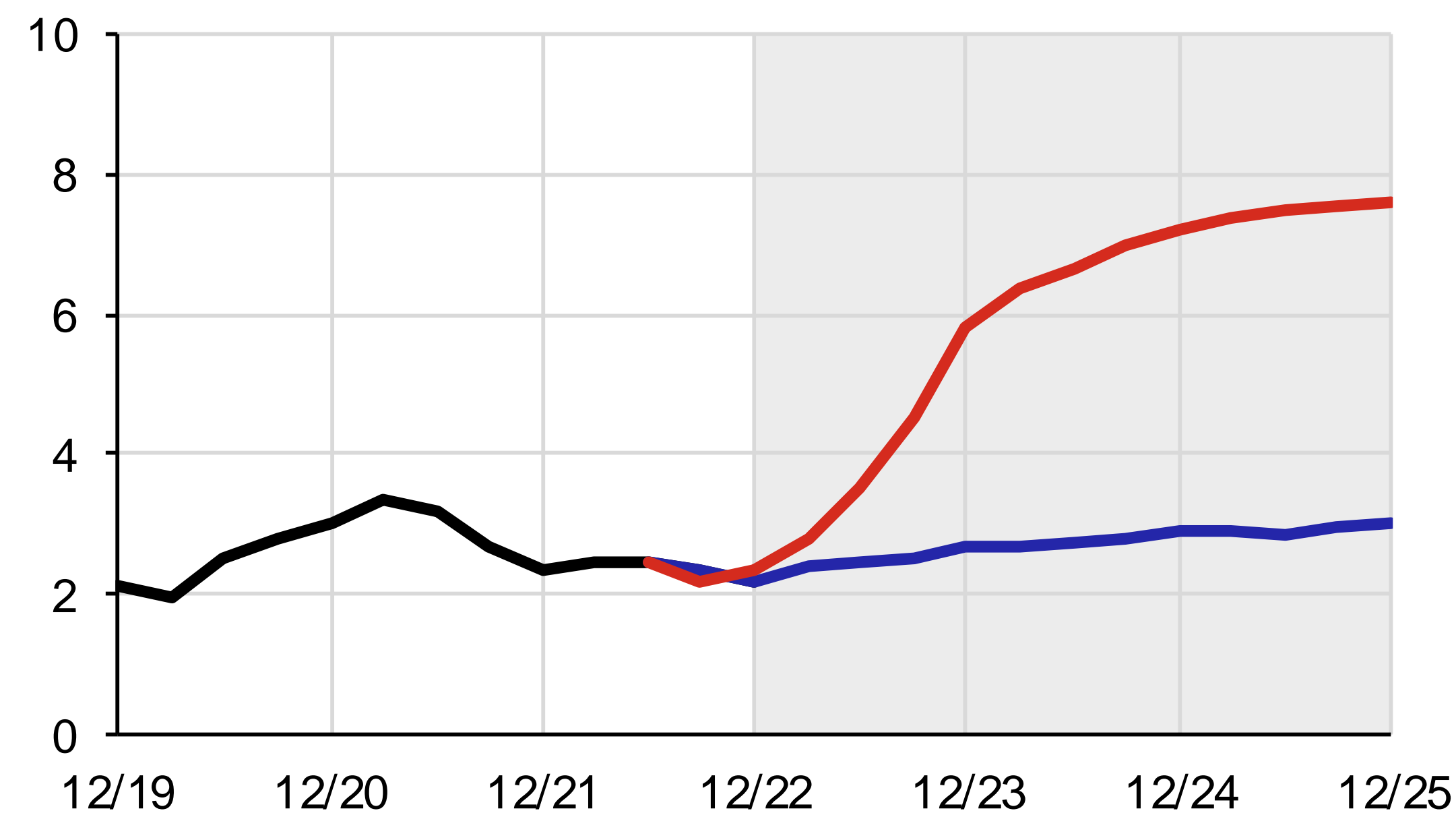
Alternativní scénáře: reálný HDP

(v mld. Kč; čtvrtletní data)

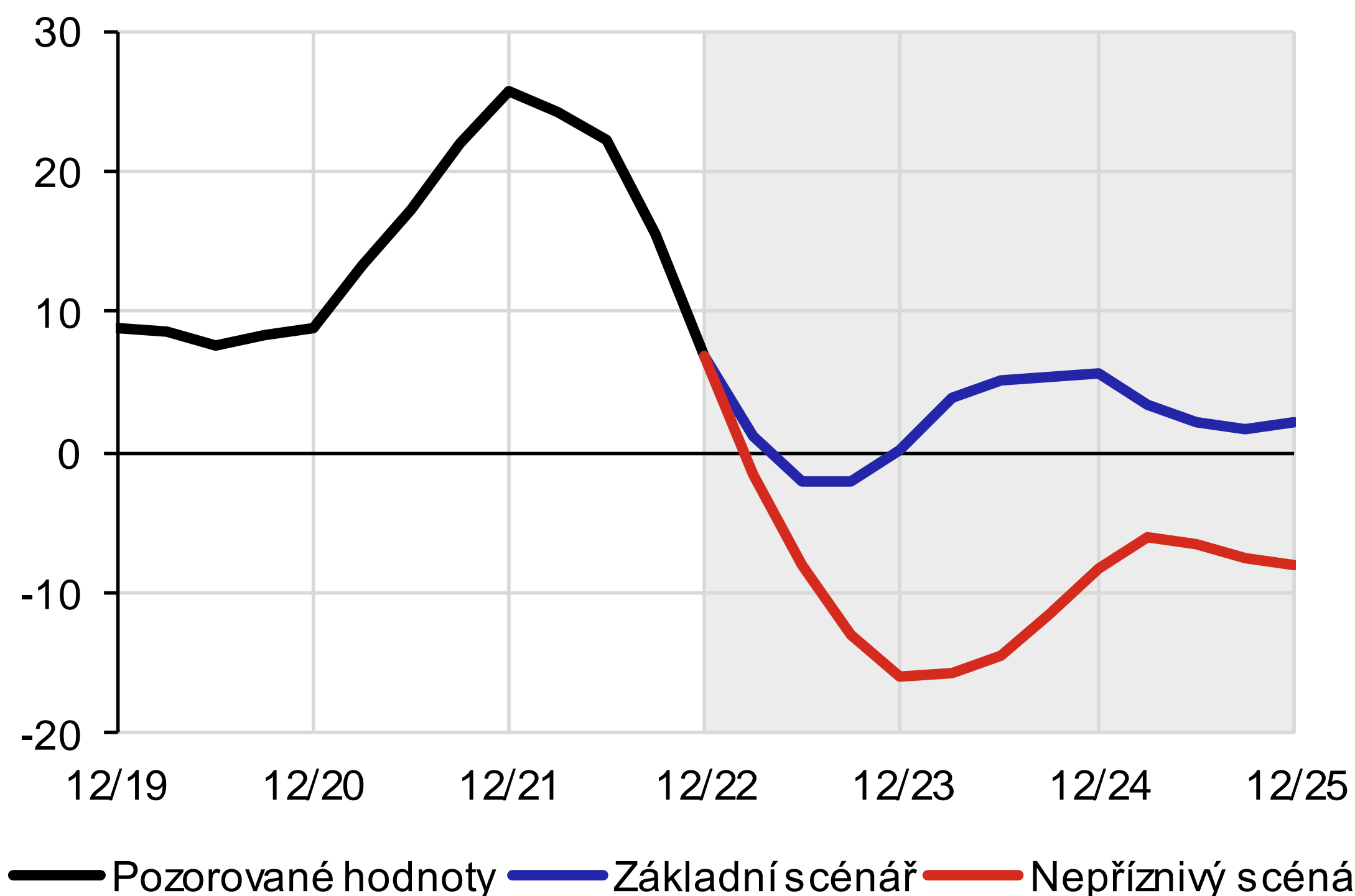
Alternativní scénáře: míra nezaměstnanosti

(v %)

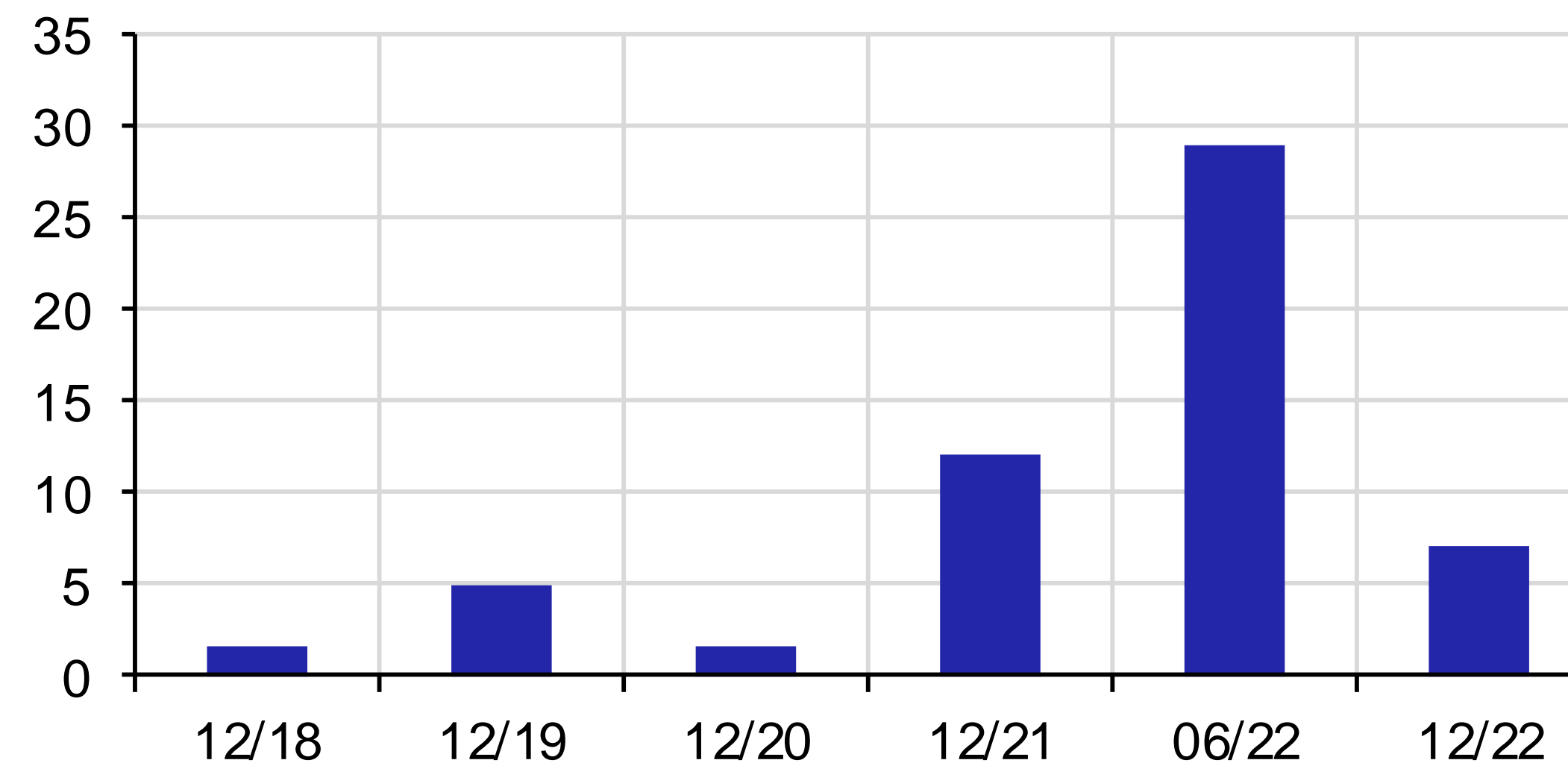

Scénáře vývoje cen rezidenčních nemovitostí

Projekce růstu cen nemovitostí v ČR
(meziroční růst v %)

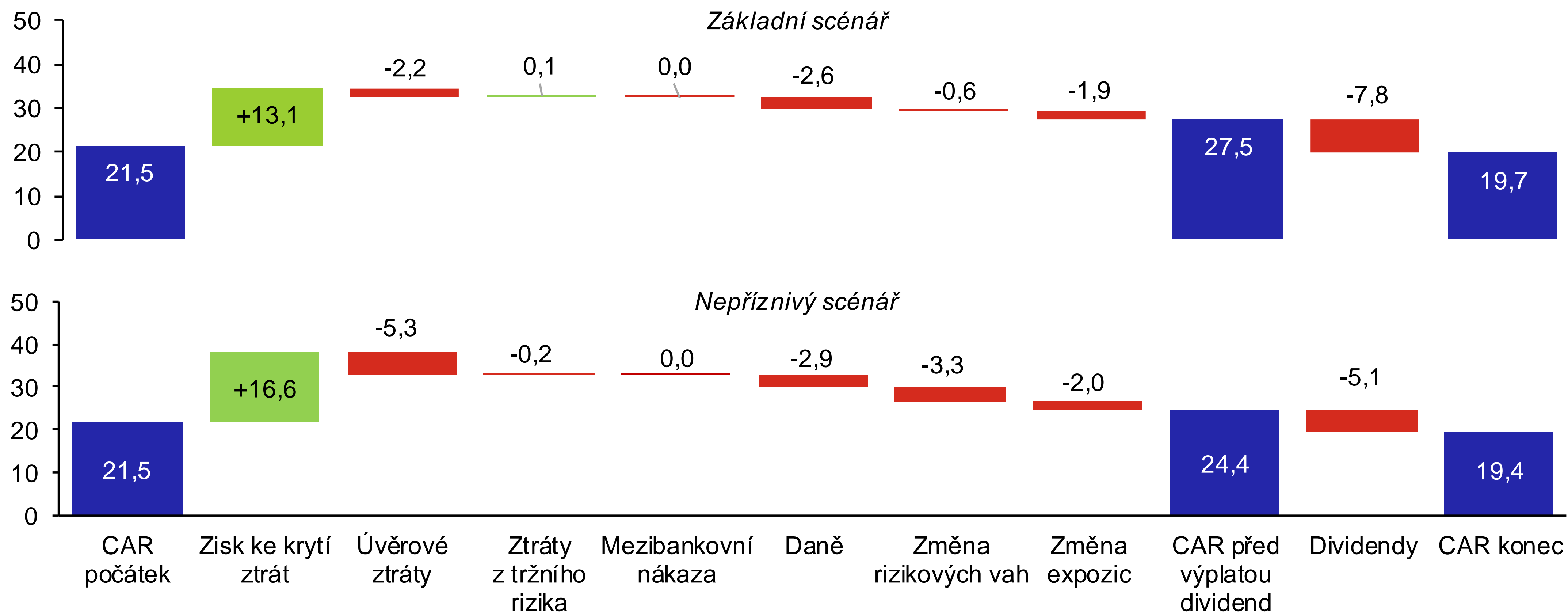
Pravděpodobnost poklesu průměrných cen bytů o více než 10 % v průběhu dalších dvou let
(v %)

Výsledky zátěžového testu bank (1)

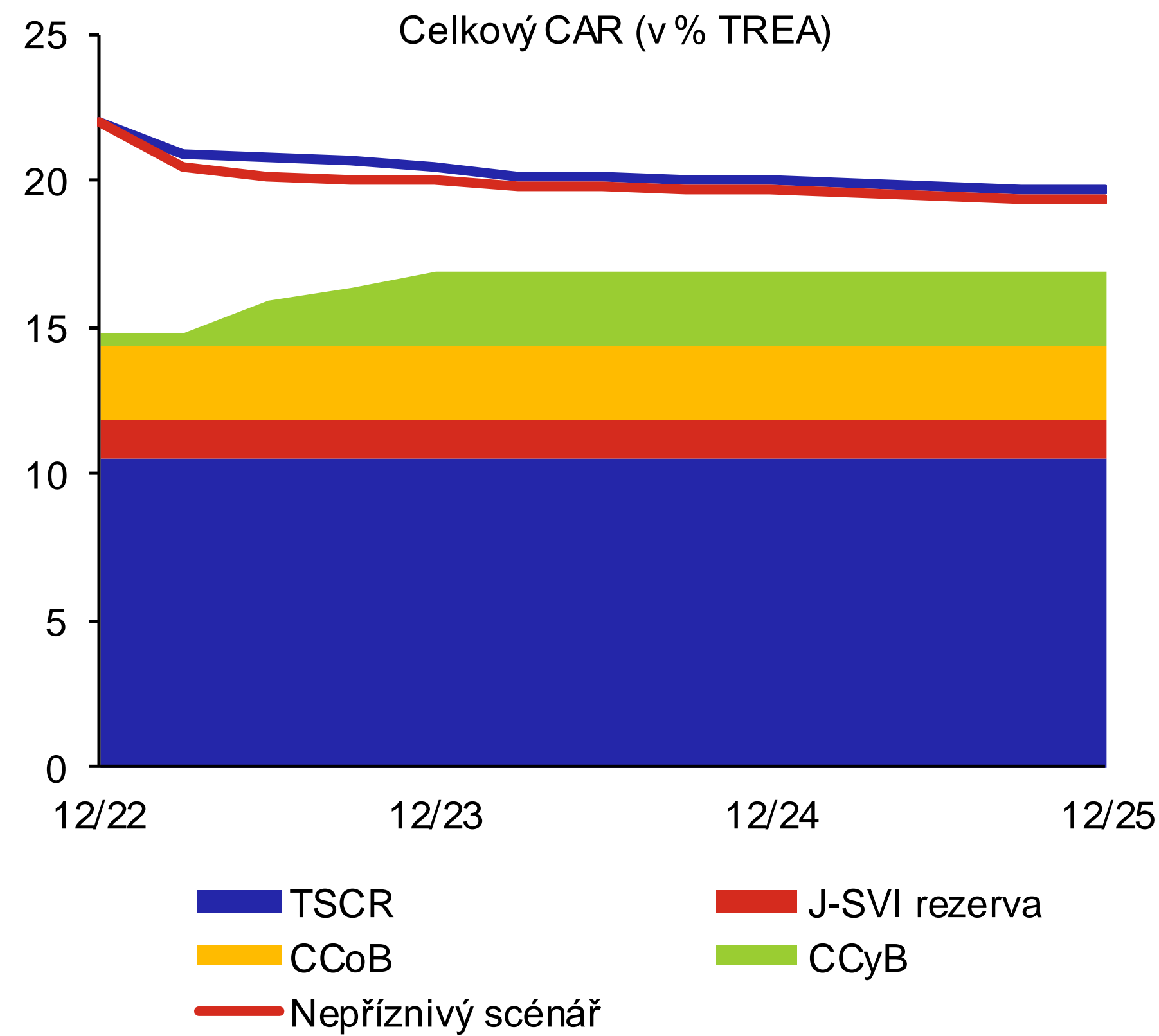
Dekompozice změny celkového kapitálového poměru bankovního sektoru v alternativních scénářích

(v p. b.)

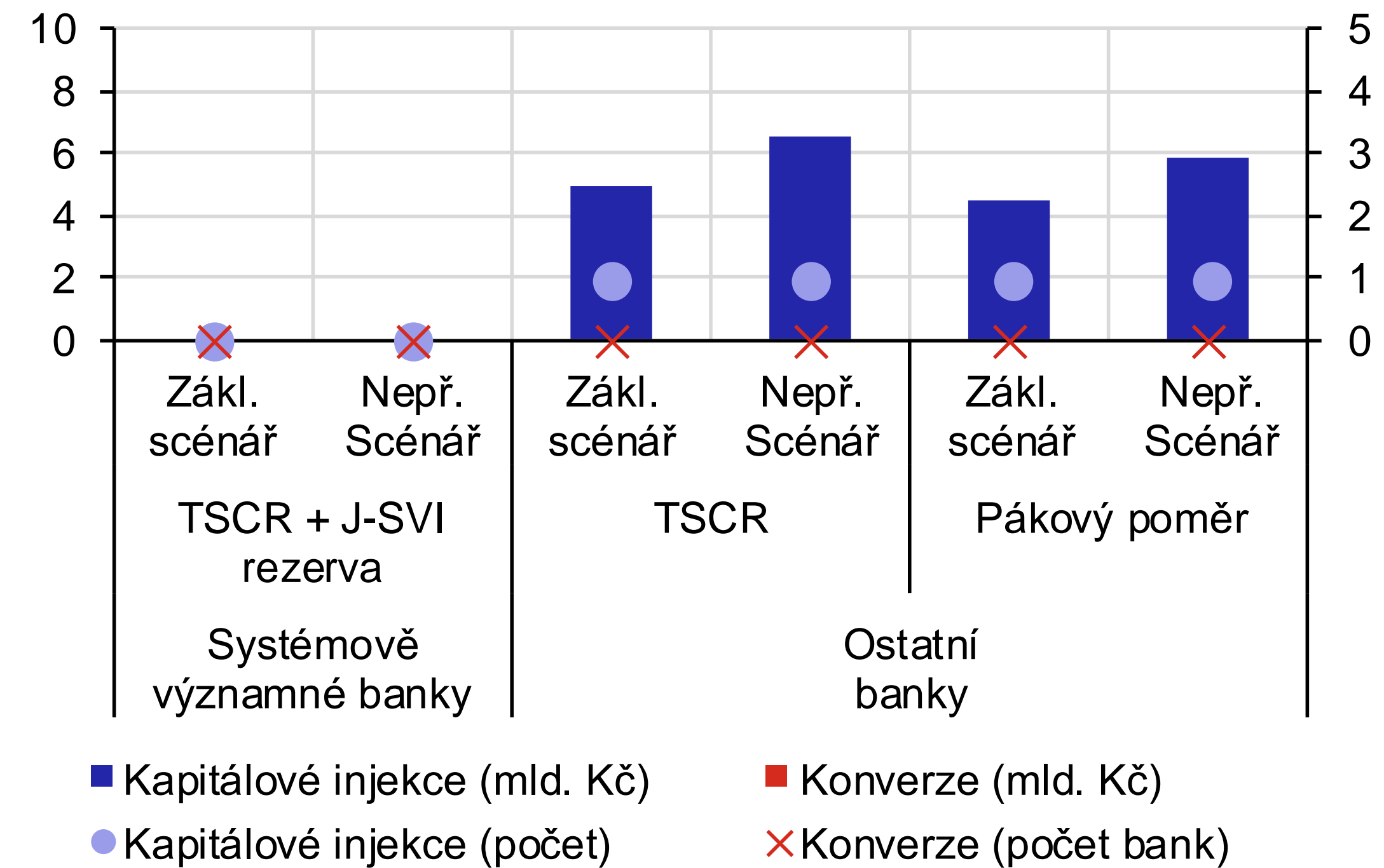
Výsledky zátěžového testu bank (2)

Plnění vybraných regulatorních požadavků bankovním sektorem v alternativních scénářích

Potřeba a způsob doplnění kapitálu při různých úrovních kapitálových požadavků

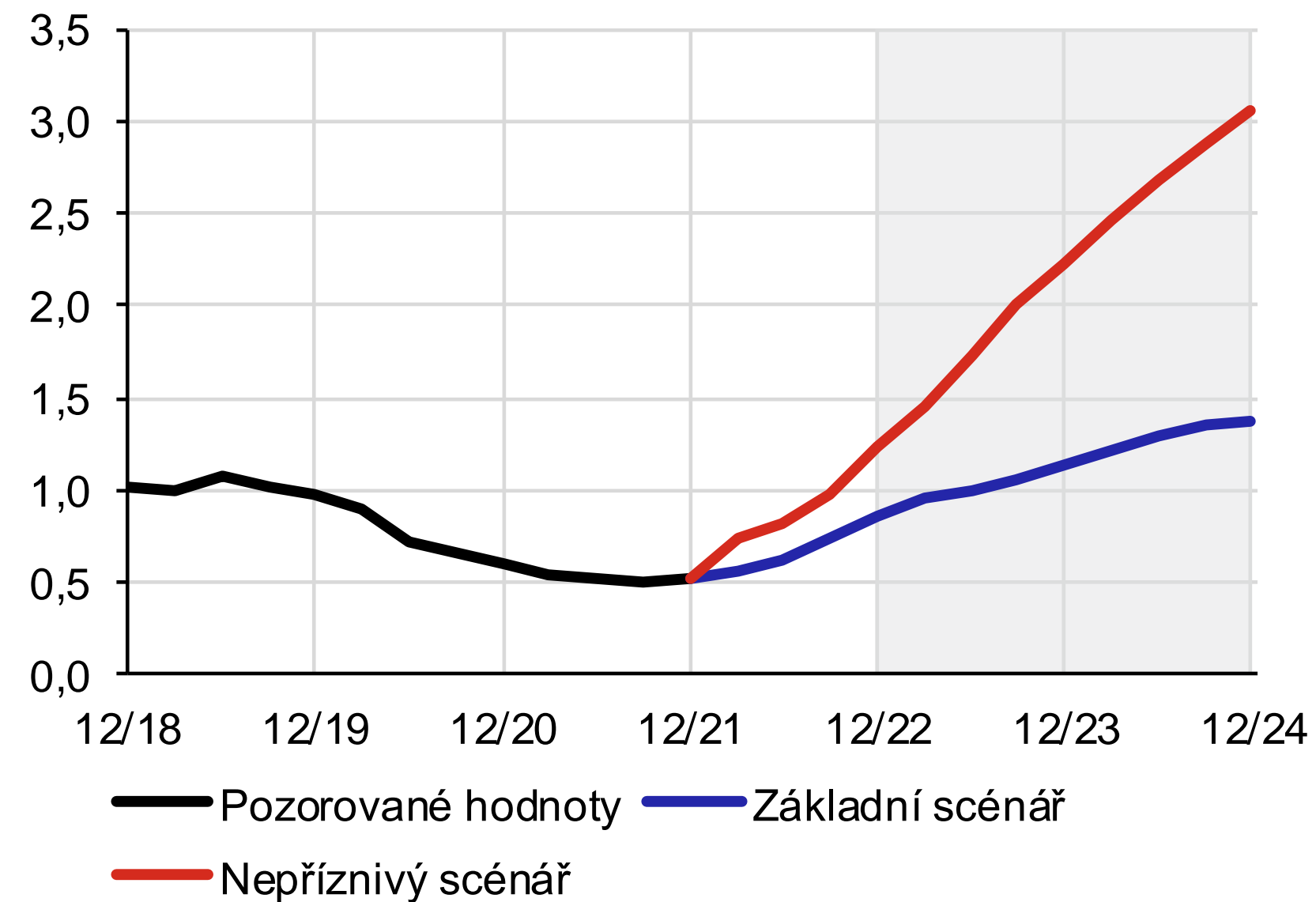
(v mld. Kč; pravá osa: počet bank)

Výsledky zátěžového testu domácností (1)

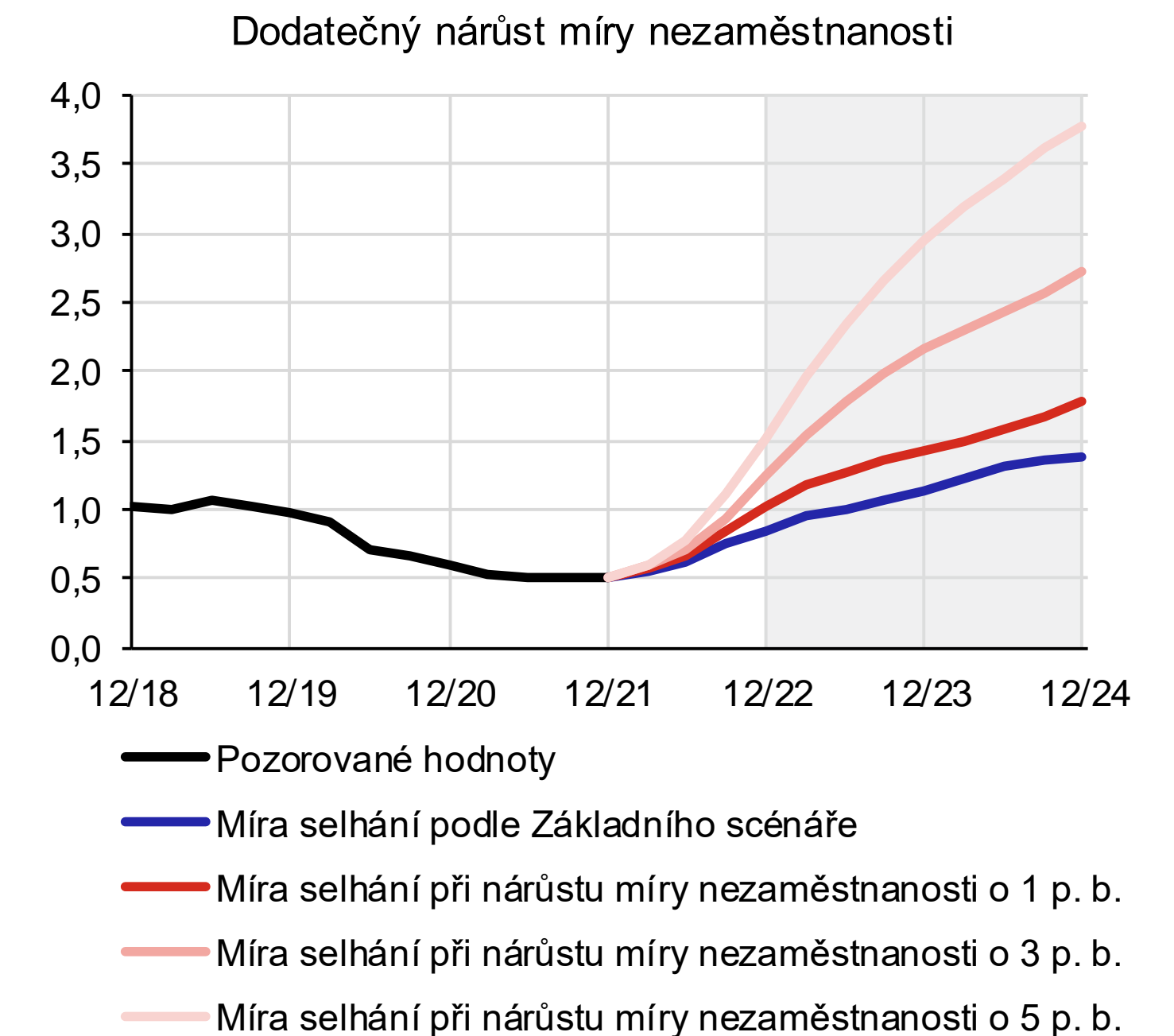
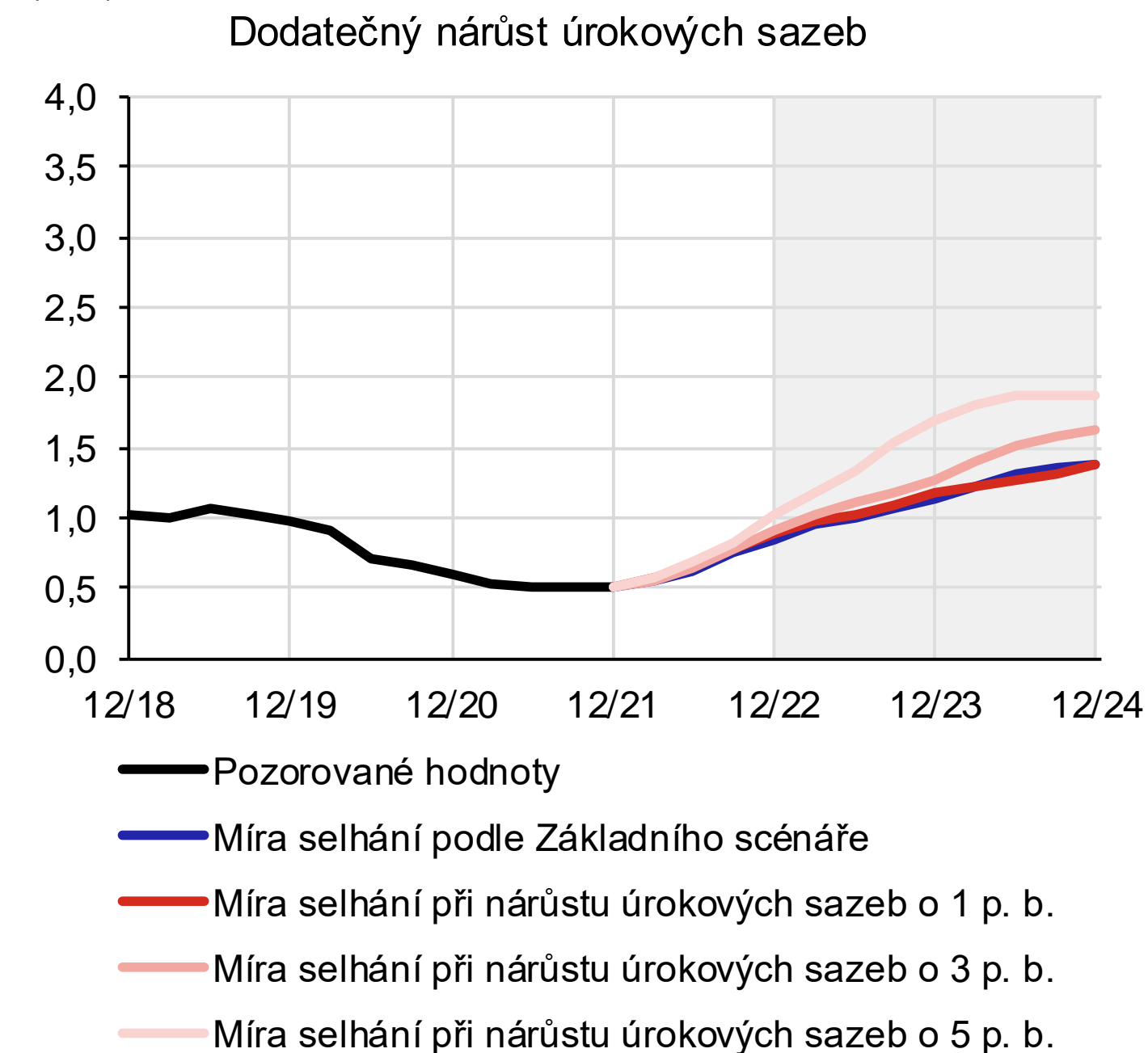
12M míra selhání u spotřebitelských úvěrů zajištěných obytnou nemovitostí

(v %)

12M míra selhání u hypotečních úvěrů domácností při dodatečném nárůstu míry nezaměstnanosti a úrokových sazeb nad rámec Základního scénáře

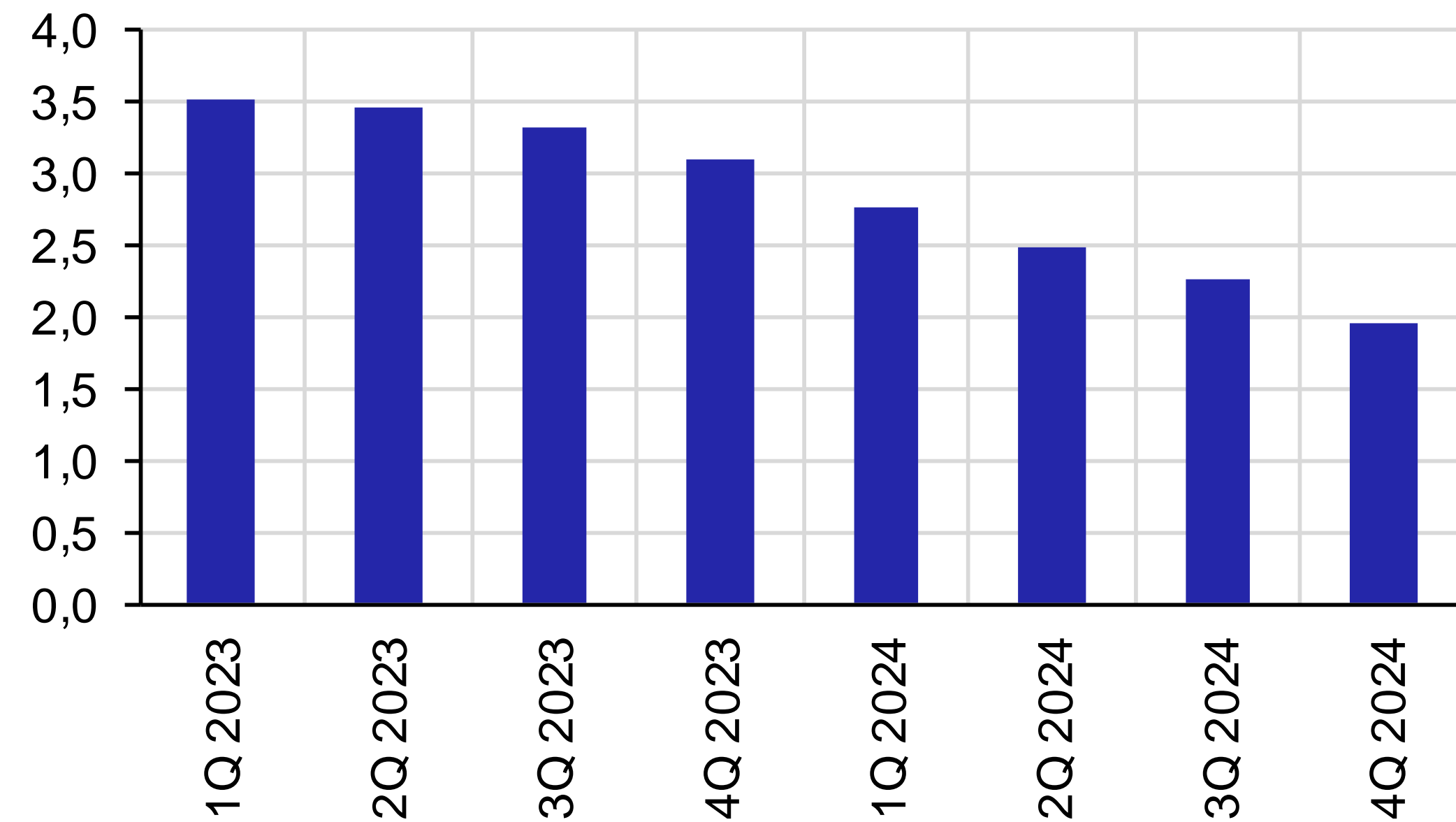
(v %)

Výsledky zátěžového testu domácností (2)

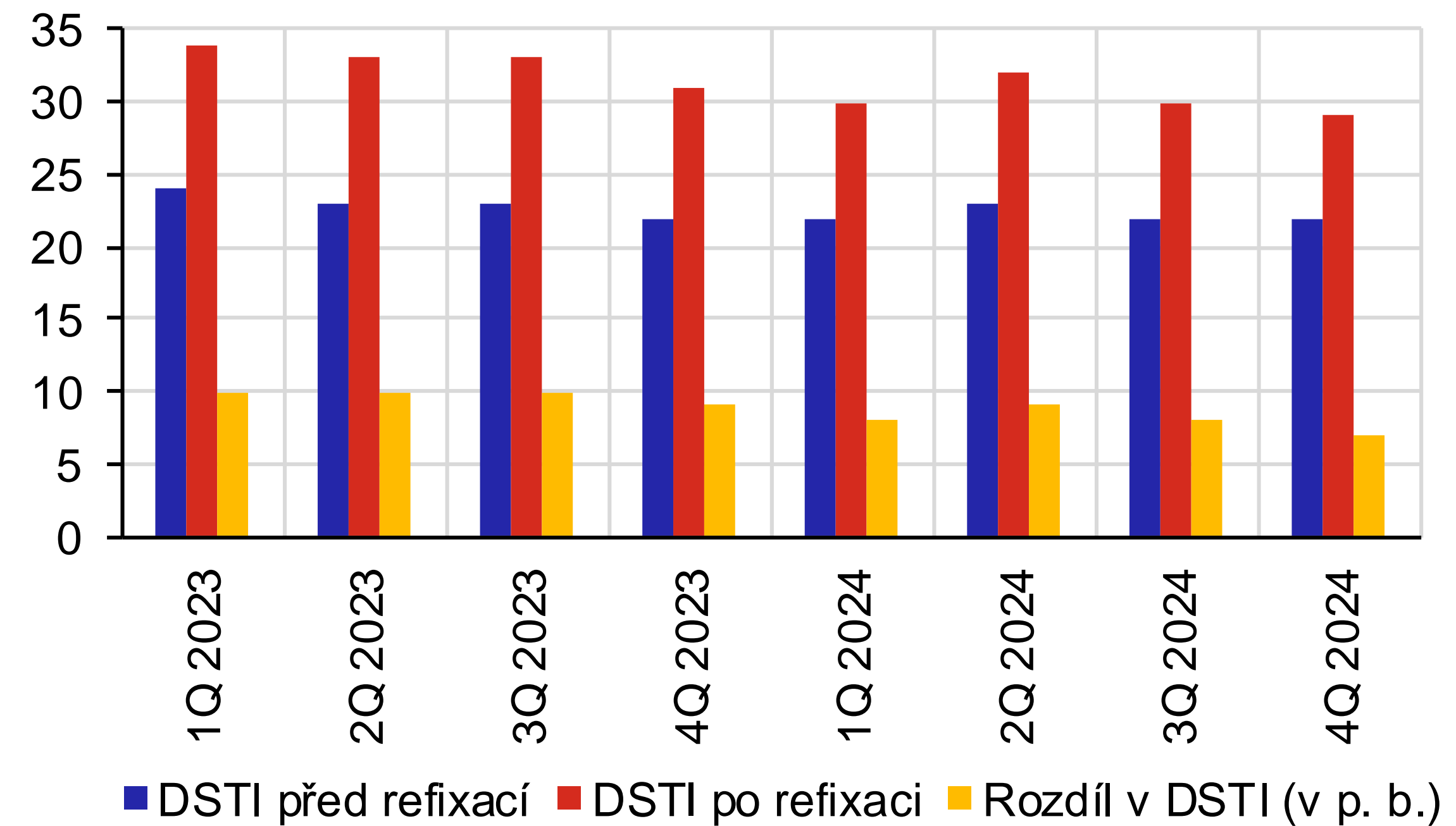
Odhad změny úrokových sazeb spotřebitelských úvěrů zajištěných obytnou nemovitostí při jejich refixaci

(v p. b.)

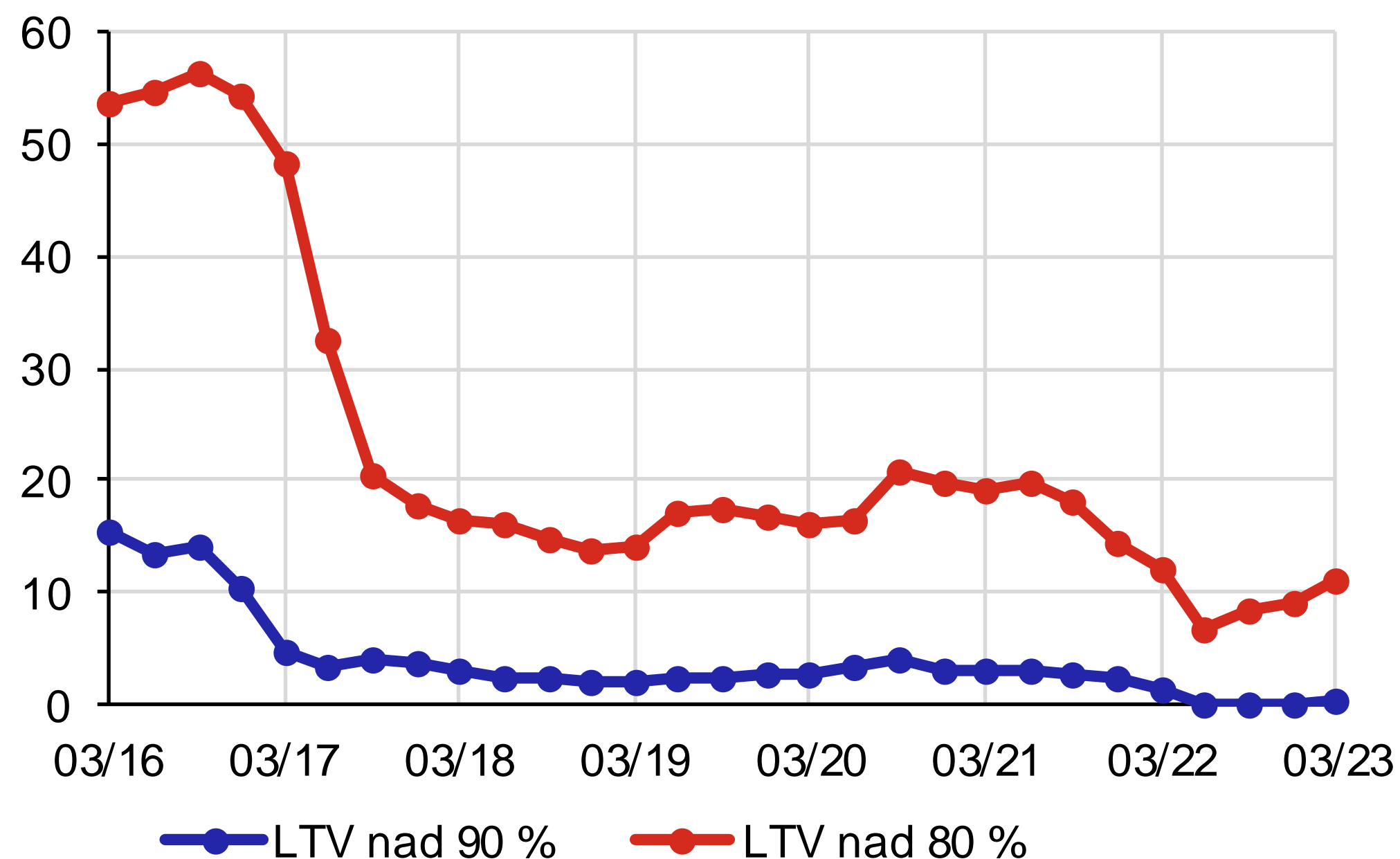
Odhad výše DSTI u refixovaných úvěrů zajištěných obytnou nemovitostí

(v %)

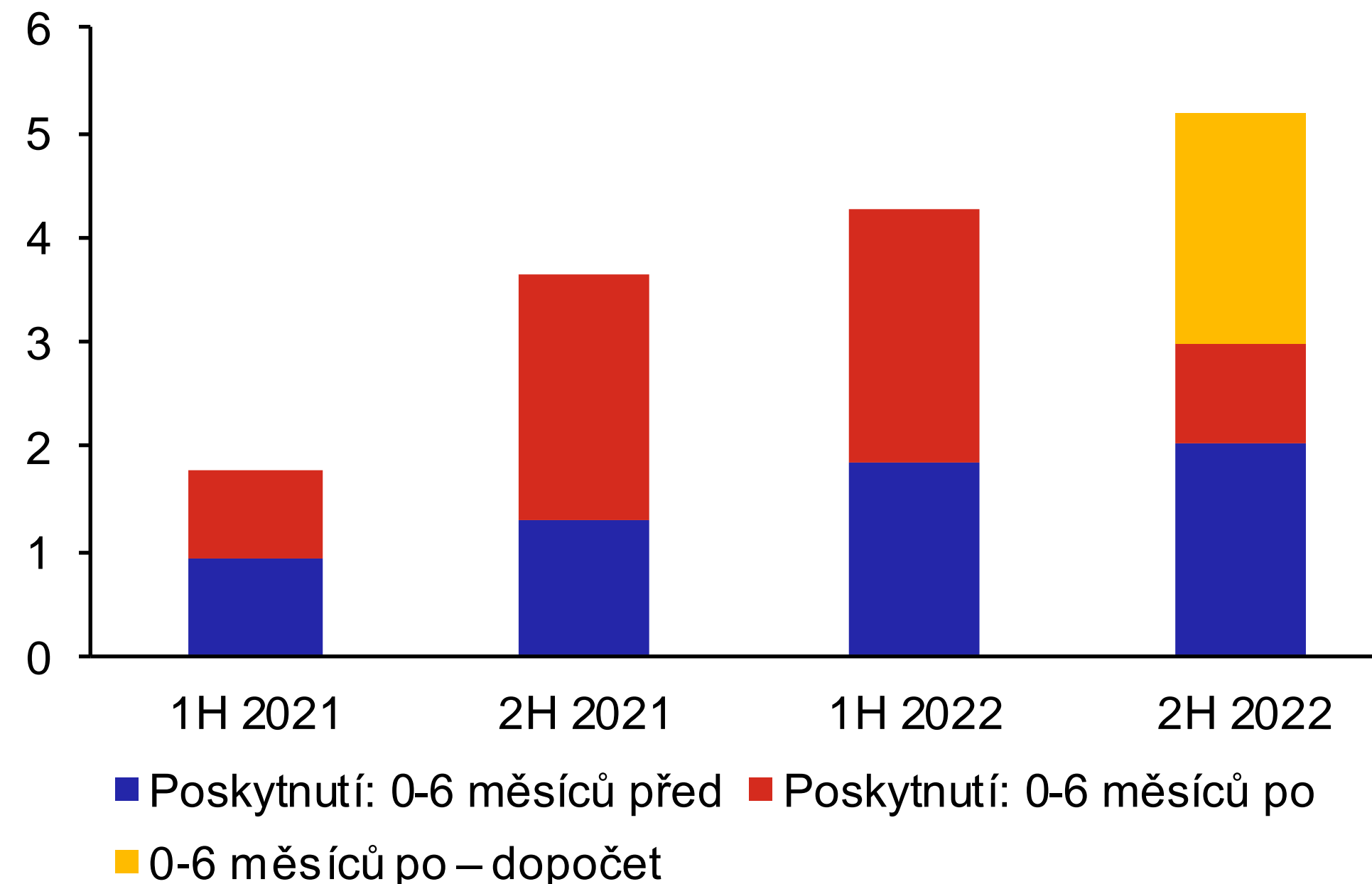

Dodržování limitu LTV

Čisté nové spotřebitelské úvěry zajištěné obytnou nemovitostí s LTV ve vybraných pásmech
(podíl úvěrů na poskytnutém objemu v daném čtvrtletí v %)

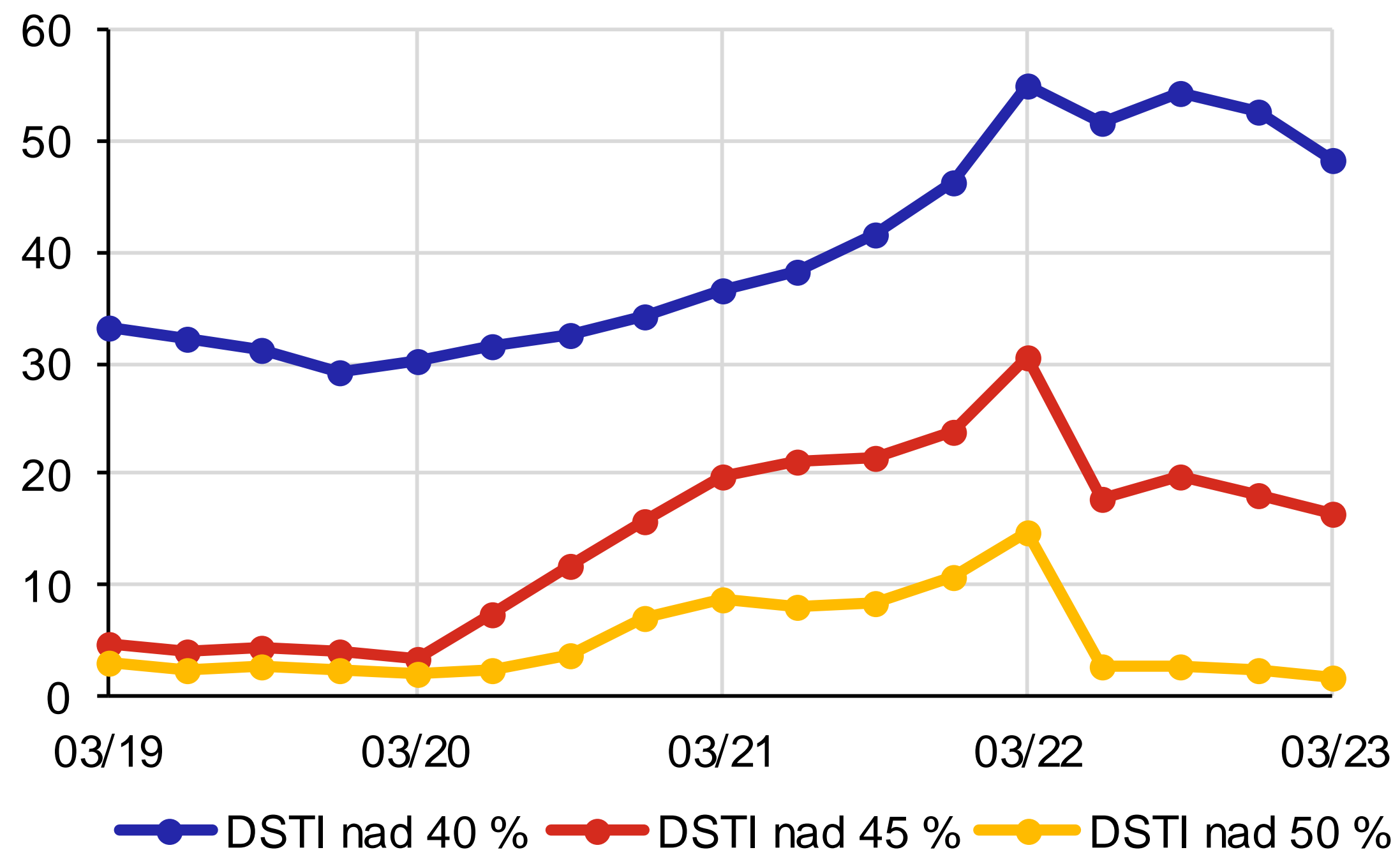
Souběžné poskytnutí nezajištěného a hypotečního úvěru
(osa x: pololetí, kdy byl poskytnut hypoteční úvěr; osa y: nezajištěné úvěry v mld. Kč)

Dodržování limitů DSTI a DTI

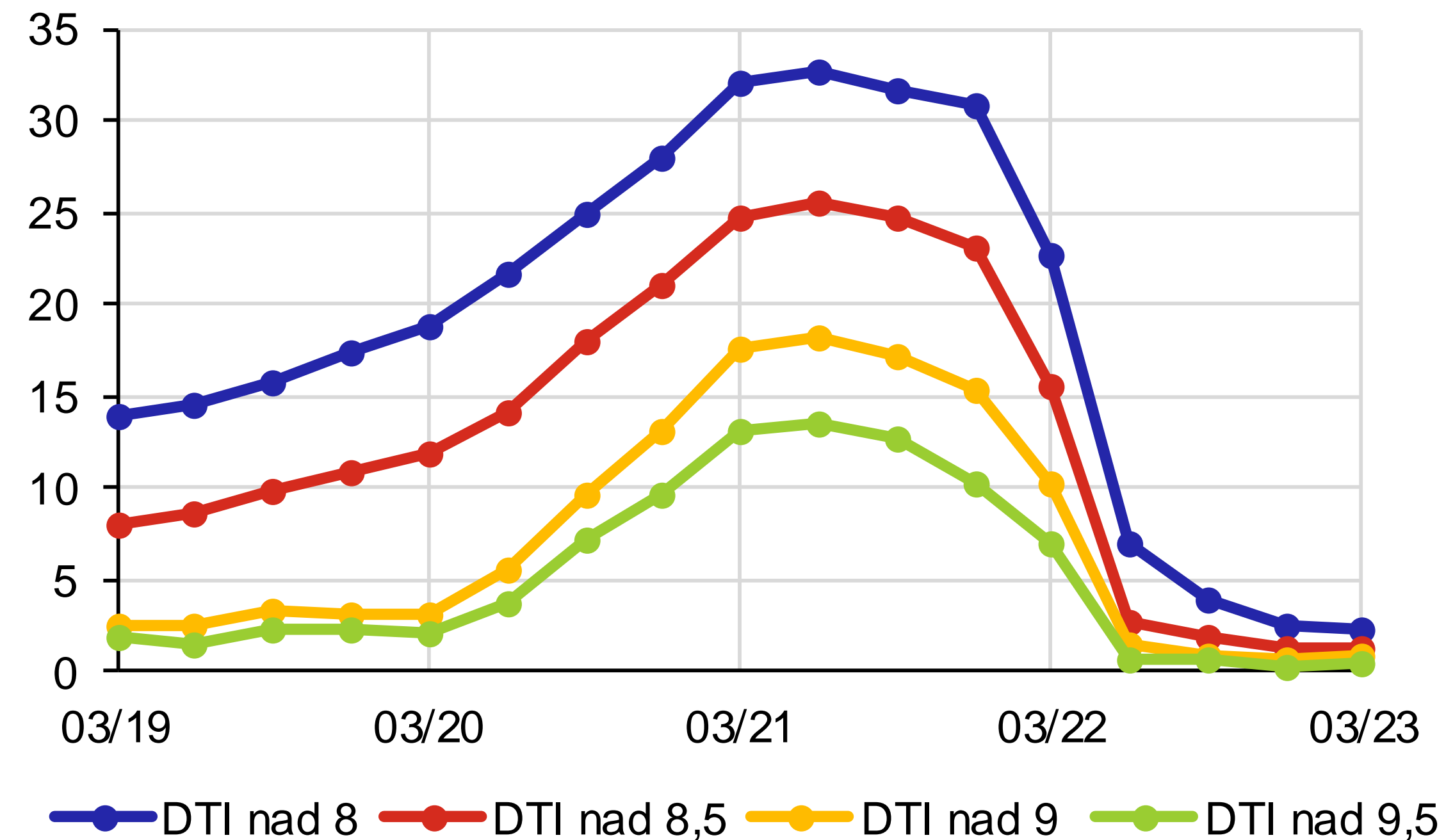
Čisté nové spotřebitelské úvěry zajištěné obytnou nemovitostí s DSTI ve vybraných pásmech

(podíl úvěrů na poskytnutém objemu v daném čtvrtletí v %)

Čisté nové spotřebitelské úvěry zajištěné obytnou nemovitostí s DTI ve vybraných pásmech

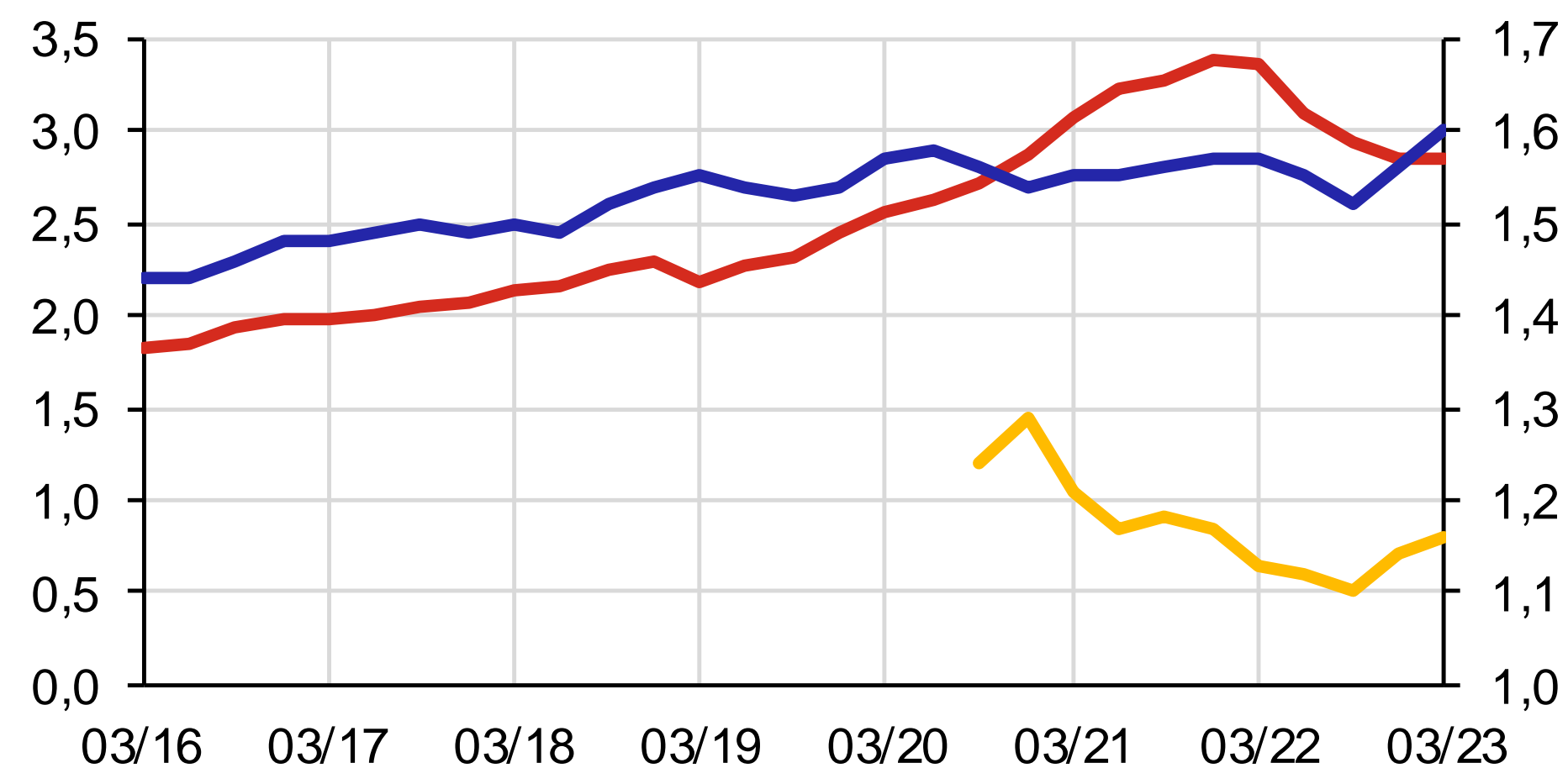
(podíl úvěrů na poskytnutém objemu v daném čtvrtletí v %)

Vybrané charakteristiky hypotečních úvěrů (1)

Vybrané charakteristiky nových spotřebitelských úvěrů zajištěných obytnou nemovitostí

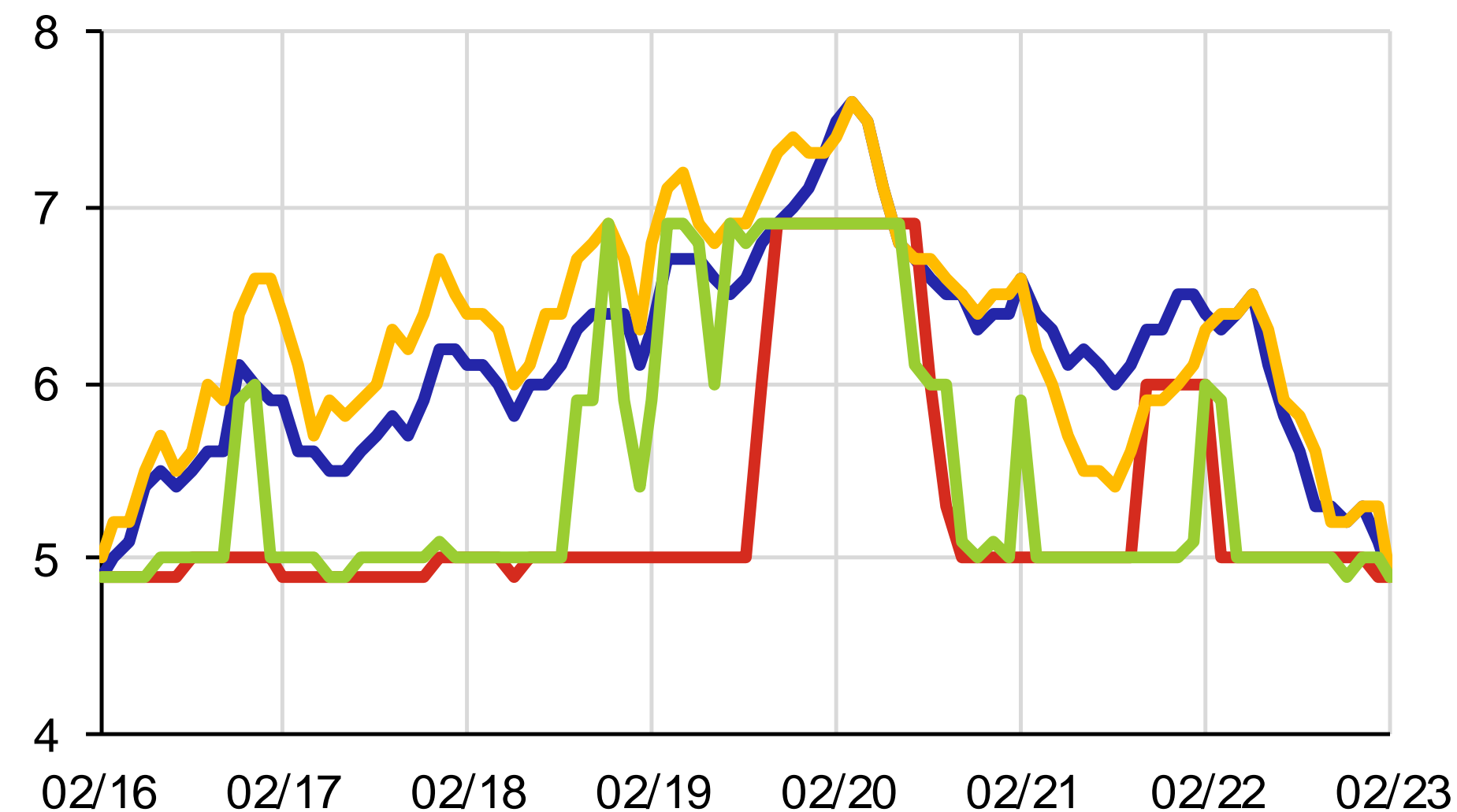
(v mil. Kč; pravá osa: počet osob/nemovitostí)

- Průměrná výše úvěru
- Průměrný počet klientů (pravá osa)
- Průměrný počet nemovitostí zajišťujících jeden úvěr (pravá osa)

Délka fixace spotřebitelských úvěrů zajištěných obytnými nemovitostmi

(v letech; průměry váženy objemem úvěru)

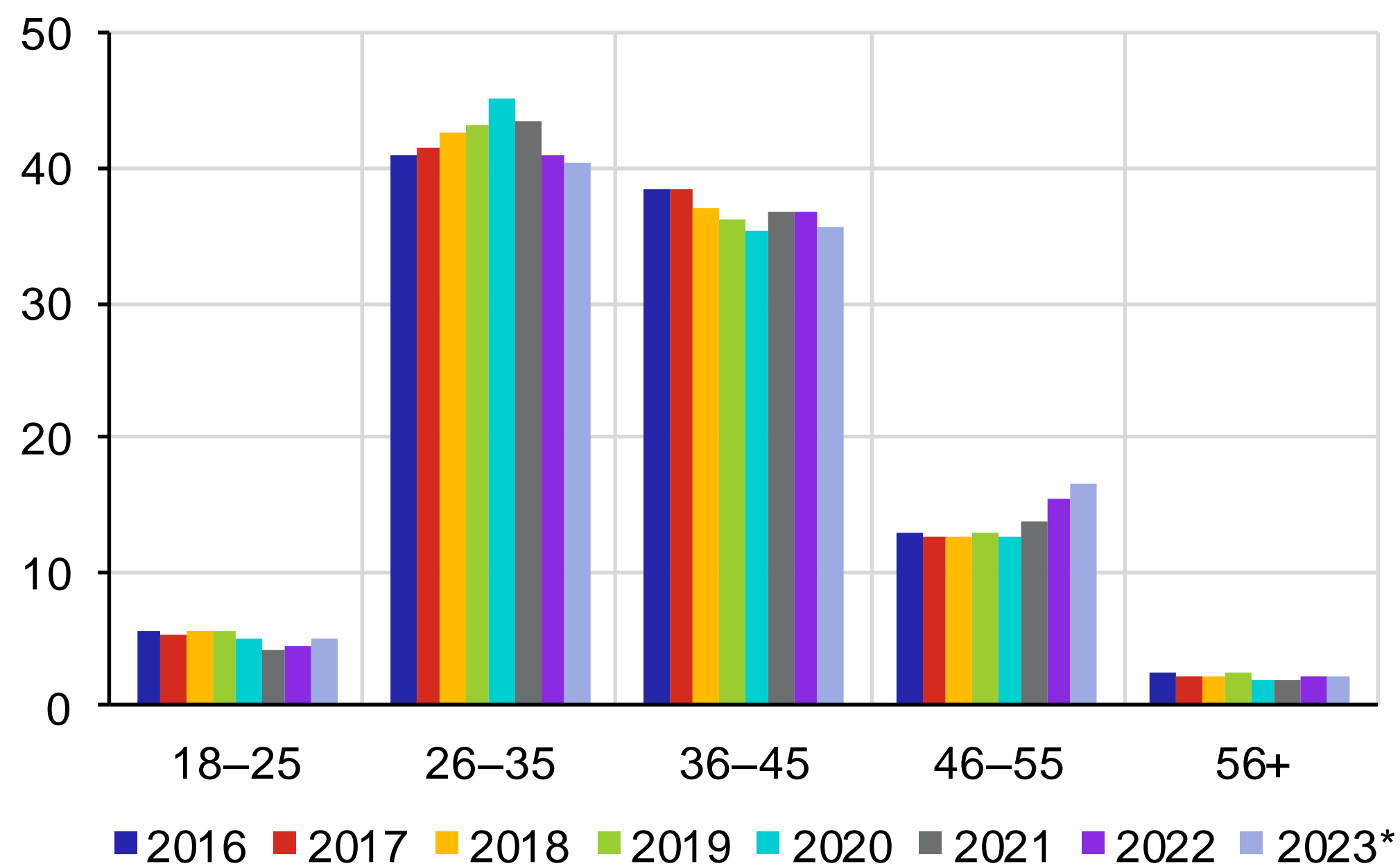

- Čisté nové úvěry (průměr)
- Čisté nové úvěry (medián)
- Refinancované úvěry (průměr)
- Refinancované úvěry (medián)

Vybrané charakteristiky hypotečních úvěrů (2)

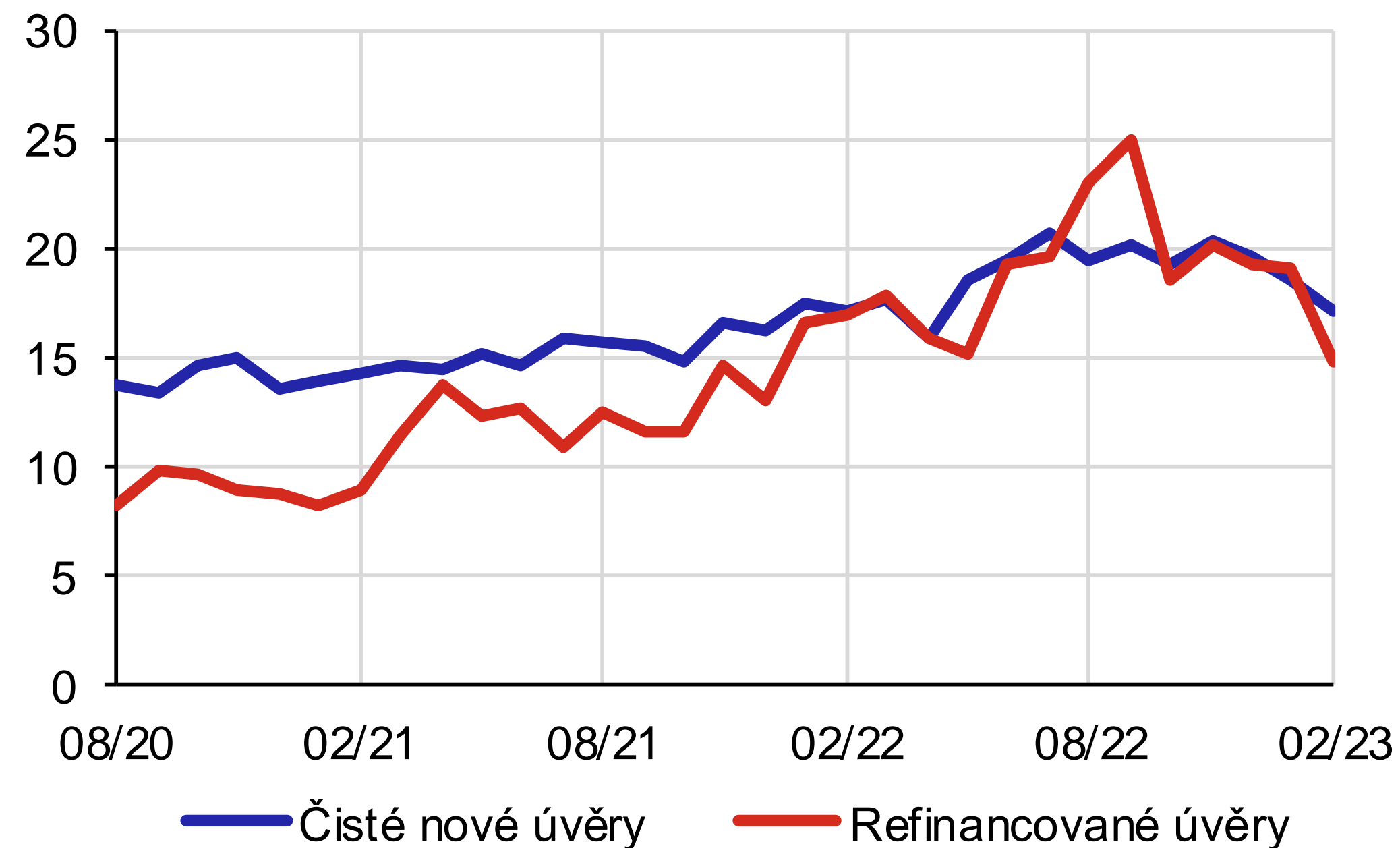
Rozdělení nových spotřebitelských úvěrů zajištěných obytnou nemovitostí podle věku hlavního dlužníka

(podíl úvěrů na poskytnutém objemu v %; osa x: věk hlavního dlužníka v letech)

Podíl druhých a dalších spotřebitelských úvěrů zajištěných obytnou nemovitostí

(v % měsíčního objemu)

Děkujeme za pozornost

2. června 2023 bude na webových stránkách ČNB zveřejněno:

- Opatření obecné povahy k nastavení sazby CCyB II/2023
- Opatření obecné povahy k úvěrovým ukazatelům

19. června budou na webových stránkách ČNB zveřejněny:

- Zpráva o finanční stabilitě – jaro 2023
- Záznam z jednání bankovní rady k otázkám finanční stability včetně jmenovitých argumentů jednotlivých členů bankovní rady ČNB, stejně jako u měnových jednání
- Úřední sdělení – Doporučení k řízení rizik spojených s poskytováním spotřebitelských úvěrů zajištěných obytnou nemovitostí